

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat. Fost Magistrat Pro- decanul Baroului de Ilfov	ALEX. CĚRBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	N. JAC CONSTANTINESCU Președinte la Curtea de Apel din București
RĚNE DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris	V. DONGROZ Confer. la Facult. de Drept din Buc. Avocat	CONSTANT IONESCU Avocat, al Statului. Doctor și Laurent în Drept Paris	ALFRED JUVARA Profesor Universitar Avocat	DR. ȘT. LADAY Membru în Consiliul Legislativ
C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București	C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Profesor Universitar Avocat	AL. VELESCU Dr. în drept din Buc Avocat
				ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: **E. C. DECUSARĂ**, Dr. în Drept din Paris. Directorul Statisticii Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: **EDOUARD LEVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membrii corespondenți pentru Polonia: **EMIL ST. RAPPAPORT**, Președinte la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Case com., Autorit.	1400 lei
„ Avocați	1000 „
„ Magistrați	800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate	

APARE, ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

În lunile Iulie și August

Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte.

Redacția și Administrația

București Strada Artei No. 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 13/29

S U M A R

— Anteproiectul Codului Comercial. Analiza critică (urmare), de Prof. D. Găleşescu-Pyk.
— Cine trebuie să judece? Replica pozitivistă unei campanii metafizice, de Nicolae Negru.

JURISPRUDENȚE:

— Curtea de Casație s. I: *Lina M. Rusu cu Vasilica I. Dumitru și alții* (Partajul minorilor se face prin tragere la sorți. Când se poate face și prin atribuire? Art. 412, 743 al. 11 și 747 c. civil).

— Curtea de Apel Tg.-Mureș: *Maria Simion cu Mihail și T. Simion* (Pensie de întreținere. Soț. Soție. Nu și terți Art. 91 c. civ. austriac), cu o Notă de Alex. Ștefănescu.

— Trib. Iași s. III: *Herșcu Iancu zis Iacob Segal* (Comerciant falit condamnat p. bancrută simplă. Cerere posteroară efectuării pedepsei și după închiderea procedurii falimentului de a i se admite înscrierea unei alte firme. Judecătorul o poate respinge).

— Trib. Ilfov s. Notariat: *Matilda Bragadiru cu Banca de Agricultură și Export și alții* (Plată. Poprire. Delegațiune imperfectă. Efecte. Delegatarul creditor al delegantului. Stingerea creanței delegantului. Caracterul irevocabil al delegațiunii. Momentul acceptării. Deosebire de mandat), cu o Notă de avocatul Ilie Casvan.

A apărut Vol. X BIBLIOTECA MARELOR PROCESE care cuprinde procesul **Arabela Armășescu-Stravolca**: Drama din Strada Precupeții-Noi No. 25, moartea avocatului Nicu Urseanu, Vol. are 204 pag. cuprinzând toate actele de instrucțiune. Actul de acuzare și emoționanțele pledoarii ale avocaților. Rechizitorul d-lui Procuror General.

Prețul 100 lei iar ediția lux pe velină 140 lei.

A apărut: TRATAT DE DREPT ADMINISTRATIV ROMAN, de **Victor Onișor**. Profesor la facultatea de drept a universității din Cluj ediția II-a complet refăcută și pusă la curent cuprinzând 944 pag. Prețul 1.200 lei. De vânzare la „Curierul Judiciar“.

ANTE-PROIECTUL CODULUI COMERCIAL

Analiza critică *)

III

Introducerea ce însoțește anteproiectul ca și cuprinsul său pun în discuțiune o importantă problemă, aceea a materiilor ce trebuiesc să fie reglementate prin el.

Autorii săi au plecat dela principiul separațiunii codului comercial de cel civil, cu alte cuvinte al autonomiei sale.

Ei au înlăturat fuziunea acestora într'un cod unic, după modelul codului obligațiunilor elvețian.

S'a procedat, fără îndoială, astfel pentru aceleași considerațiuni pentru care această contopire nu s'a admis în Italia nici în proiectul d'Amelio, nici în acel alcătuit sub președinția lui Vivante, care fusese odinioară partizanul cel mai fanatic al realizării sale.

Din cauza prodigioasei activități comerciale ies zi de zi la iveală noi instituțiuni sau forme juridice, ce sunt în continuă prefacere până la găsirea vestmântului potrivit lor. Ele dau naștere încă la controverse și la discuțiuni.

A le introduce în codul civil înseamnă a se produce o serie de inconveniente. Acesta va deveni prea voluminos, având un număr prea mare de articole. Cuprinsul său va fi eterogen. Vor coexista în el pe lângă instituțiuni bine stabilite, cu conturul juridic fixat, altele discutabile, cu profilul juridic neprecizat.

Aceste noi instituțiuni, trecute în cadrul prea rigid sau mai exact prea static al codului civil, vor fi împedicate să evolueze pentru a-și găsi forma lor necesară (15).

(*) Vezi *Curierul Judiciar* No. 4 din 25 Ianuarie 1931.

15) *Vivante*, L'autonomie del diritto commerciale e i progetti di riforma, *Dir. e prat. com.* 1926. I. 7.

Al doilea motiv ar fi acela de a nu se extinde aplicarea dreptului comercial, *de plano*, agriculturii, sub orice formă ar fi practică această și în contra voinței cultivatorilor.

Nevoile industriei agrare, nu numai ale celei mici dar chiar și ale marilor întreprinderi, sunt în general altele decât cele ale comerțului.

În desfășurarea activității agrare poate să fie necesară crearea de întreprinderi industriale, ca aceea a unei distilării, fabrici de zahăr, etc.

Sunt unele asemănări între organizarea întreprinderilor agricole și a celor comerciale. Acestea nu se pot nega. Ele constituie organisme autonome, întrebuințându-se aceleași procedee pentru realizarea telului lor. Dar exigențele unora diferă de ale celorlalte.

Așa creditul care e necesar agriculturii e acordat în alte condițiuni decât cel comercial.

El e dat pe un lung termen și pe bază de garanții reale.

Bunurile agricole nu circulă cu aceeași ușurință și repeziune ca cele comerciale. Producerea lor nu se poate obține decât la mari intervale prestabilite și impuse de anotimpuri.

În afară de această opinie publică nici nu e pregătită pentru o supunere a lor, în totalitate, aceluiaș regim juridic ca și cele comerciale.

Agricultorul nu concepe plata precisă la termene scurte a datoriei sale. El își închipue că această punctualitate nu i se poate pretinde din cauza producției îndepărtate, periodice a recoltei și a posibilității de distrugere a acesteia grație multiplelor împrejurări și în special al fenomenelor meteorologice. Acestea sunt pentru el cazuri de reală forță majoră. Nu socotește că e echitabil, ca în caz de dezastru toate datoriile să devină exigibile, perzând beneficiul termenului, prin declararea sa în stare de faliment.

Agricultorul nu admite că falimentul ar fi compatibil cu situația și rolul său social și nu ar suporta aplicarea tuturor decăderilor sau pedepselor penale ce le atrage acesta după sine.

„Nimic nu pare a demonstra oportunitatea supunerii legislației comerciale a industriei agricole adevărate, chiar în formele sale cele mai complexe, mai grandioase. De sigur că agricultura nu e preparată pentru o atare reformă. Chiar dacă ar ajunge la măfurițate din acest punct de vedere și încă, în fond, pentru motivul admis ca un principiu în conștiința economico-juridică, că activitatea agricolă va rămâne un ce deosebit de aceea comercială și industrială, ea nu s'ar preta a fi subsumată unei reglementări unitare. Sunt sigur că, chiar dacă mulți doctrinari și oameni de afaceri gândesc altfel, sunt însă de aceeași părere cu mine agricultorii în marea lor majoritate și în această direcțiune e îndreptată opinia publică. O reformă mai puțin radicală, mai modestă, nu se poate, din contra, să nu fie primită favorabil (1)“.

De aceea dela acest principiu nu s'a admis decât o singură excepție în proiectul italian, aceea cuprinsă în art. 4 din proiectul d'Amelio:

„Le operazioni relativi all'agricoltura non sono atti di commercio. La vendita che il proprietario o il coltivatore fa dei prodotti del suo fondo o di quello da lui coltivato, mediante spacci aperti al pubblico, e regalato dal diritto commerciale“.

La noi concesiunea e și mai mică. Conform art. 4 din anteproect, de care ne-am mai ocupat, operațiunile referitoare la agricultură, făcute de proprietarul sau cultivatorul fondului, nu-i atribue calitatea de comerciant, afară numai dacă întreprinderea nu reclamă o organizare comercială și proprietarul sau cultivatorul fondului nu-și înscrie firma.

Înscrierea în registrul e lăsată deci la aprecierea acestuia. El va judeca dacă e în interesul consolidării creditului său pe piață să i se aplice sau nu dispozițiunile codului comercial.

* * *

Dacă s'a plecat dela principiul autonomiei dreptului comercial din cauza considerațiunilor analizate și a altora lăaturalnice, logic și normal ar fi fost să se tragă toate consecințele până la capăt din el.

Fiind un cod destinat numai comercianților și nevoilor lor juridice speciale, diferite de acele ale restului populației, ar fi trebuit ca în el să nu figureze decât normele legale susceptibile de a le satisface. Se impunea prin urmare ca să fie lăsate în afară de cadrul său dispozițiuni sau instituțiuni cu caracter general aplicabile atât comercianților cât și necomercianților. Era necesar deasemenea să fie excluse normele ce, datorită caracterului lor specific, și-ar fi găsit mai bine locul în alte coduri, cum ar fi cel penal sau de procedură civilă.

De această părere sunt mai toți doctrinarii ce s'au ocupat de chestiune.

Așa ar fi articolele privitoare la obligațiuni și dispozițiunile de principiu relative la unele contracte, cum e vânzarea, mandatul, întrucât acestea sunt norme cu un caracter general, stabilite pe cale doctrinală și jurisprudențială, atât pentru relațiunile comerciale cât și pentru cele civile.

Între ele ar trebui cuprinsă și reprezentarea, a căreia organizare legală cuprinde pe lângă norme speciale, tradițional comerciale și dispozițiuni generale cu caracter pur civil (17).

În ce privește instituția reprezentării nu înțelegem ce a determinat pe autori ca, menținând-o în anteproect, să nu o lase acolo unde figura în proiectul italian sub titlul V, cartea I-a, relativ la personalul ajutător al comerciantului, și a o trece în cartea II-a printre normele generale referitoare la contracte și obligațiuni, cum neexplicabilă este și trecerea asociațiunii în participare în capitolul VII imediat după mijlocitorii oficiali.

Aceasta este un contract comercial, după însăși concepția alcătuiturilor anteproectului și deci locul său normal ar fi fost printre contractele comerciale, între care figurează și în proiectul italian.

17) *Mario Rotondi*, Il progetto di riforma del codice di commercio, La questione del codice unico delle obbligazioni, *Monitore dei Tribunali*, 1925, p. 705; *Idem*, Autonomia del codice di commercio nei lavori della commissione reale per la riforma dei codici, p. 17 și urm.; *Bonelli*, Osservazioni sul progetto di un nuovo codice di commercio, *Riv. dir. com.*, 1925, I, 515; *Paul Gieseke*, op. loc. cit. p. 246.

16) *Giuseppe Valeri*, Il diritto commerciale e l'agricoltura in Il codice di commercio e l'agricoltura, p. 10.

În acelaș sens: *Vivante*, La riforme del codice e l'agricoltura, în Il codice di commercio e l'agricoltura, p. 59;

Idem, *Verbal*, 8-9 Gennaio 1920, *Riv. del dir. com.*, 1920, I, 108; *Codice di commercio*, t. II, Relazione, p. 11-12.

Insuși Asquini, unul dintre făuritorii proiectului italian și cel mai aprig susținător al său, recunoaște acest defect de tehnică, strecurat și în anteproiectul român.

„Aceasta reprezintă, e cert, un defect al său“.

„Fără îndoială că reforma contemporană în curs a codului civil și a celui de comerț era o ocazie fericită, ce cu greu se va mai repeta, care ar fi permis să se influențeze și perfecționeze alcătuirea codului civil prin forța de expansiune a codului comercial, lăsându-se în afară de cadrul său toate acele dispozițiuni ce sunt norme de drept comun pentru a fi absorbite în codul civil. Aceasta ar fi fost, din punct de vedere sistematic, singura soluție rațională“.

„Dacă aceasta nu s'a realizat este din cauza împrejurărilor externe. Organe deosebite au preparat proiectele de reformă ale codului de comerț și ale celui civil și în afară de aceasta atunci când codul de comerț a fost alcătuit nu erau încă ajunse la maturitate lucrările pentru reforma celui civil, în special materia obligațiunilor încredințată comisiei franco-italiene.“

„In faza definitivă însă a lucrărilor legislative, coordonarea între reforma codului civil și a celui comercial va trebui să fie realizată (18)“.

Aceste considerațiuni nu mai existau la epoca în care se prepara anteproiectul nostru.

Cu ocazia redactării sale proiectul comisiei franco-italiene era gata. Mai mult, el fusese tradus de o comisiune specială.

Comisiunea pentru alcătuirea proiectului de cod civil lucrează în plenul său. Făuritorii anteproiectului comercial se puteau pune de acord cu ea pentru a se trece dispozițiunile de drept comun în acesta.

Nu se poate susține că era urgentă întru elaborarea sa pentru a se proceda la transformarea lui în lege prin trecerea-i prin parlament și la aplicare, întrucât acest lucru nu era posibil.

Așa cum e alcătuit anteproiectul de cod comercial el presupune existența proiectului de cod civil și chiar votarea sa.

În adevăr, el se bazează pe o serie de dispozițiuni relative la instituțiunile de drept comun.

El pornește dela premisa că normele referitoare la capacitate, dispozițiunile generale cu privire la societăți, gaj, mandat, prescripție, etc. au fost fixate, votate, promulgate și puse în aplicare.

În afară de aceasta însuși proiectul prin art. 1 prevede că acolo unde legile comerciale nu dispun, se aplică cele civile, deci și codul civil.

Tot datorită acelorasi împrejurări expuse mai sus ar trebui ca dispozițiunile penale din codul de comerț să fie trecute în codul penal.

În acest fel au procedat noile coduri penale străine. Acestea au absorbit dispozițiunile speciale penale din celelalte legi sau coduri. Între ele pot fi enumerate codul penal norvegian și recentul cod argentin din 1921.

O propunere similară a fost făcută în Italia din partea lui Rocco, cu ocazia alcătuirii proiectului de cod penal și în Spania unde proiectul de cod comercial din Octombrie 1927 nu cuprinde dispozițiuni relative la delicta în materie de faliment, societăți, etc.

De asemenea ar trebui trecute în codul penal și dis-

pozițiunile penale ce sunt cuprinse în celelalte legi cu caracter comercial, cum ar fi legea mărcilor de fabrică, codul maritim, etc.

În acest mod se vor aplica cazurilor speciale de delicta prevăzute și pedepsite până în prezent de diferitele legi comerciale, criteriile și principiile dominante în materie de drept penal.

Elaborarea doctrinală a lor se va face în cadrul teoriilor generale penale.

Este drept că sunt penaliști ce susțin contrariul, dar cu o condiție — aceea de a se întruni toate dispozițiunile penale într-o singură carte finală, așa precum a procedat proiectul italian, de care, pentru motive necunoscute încă, s'a îndepărtat Consiliul legislativ.

„O impresie favorabilă produce, din punct de vedere al ordinii și al sistemii, reünirea într-o singură carte a codului de comerț a tuturor normelor penale de fond sau de procedură ce se referă la materia cuprinsă în el.“

„Tehnică legislativă impune ca să nu se fragmenteze în multiple dispozițiuni, răspândite în toate părțile unui cod, un determinat institut special, să se evite repetițiunile și să se limiteze la minimum posibil trimiterile.“

„De aceea, în mod exact, se afirmă, prin relațiunea ce însoțește proiectul, că prin sistemul utilizat de a reuni într-o singură carte dispozițiunile penale, această parte a codului a dobândit o omogenitate pe care altminteri nu ar fii avut-o, fiindcă nu ar fi fost posibil a se urma un criteriu uniform și constant pentru stabilirea faptelor penale și dozarea pedepsei lor. Inovațiunea apare cu atât mai demnă de laudă cu cât nu există precedente legislative în acest sens nici în Italia, nici în alt stat și nu figurează nici în un alt proiect (19).“

La aceeași concluzie ajunge și un alt autor Vincenzo Taomina.

„Soluțiunea adoptată de a reuni într-o singură carte dispozițiunile penale din întregul cod elimina toate inconvenientele, pentru că permite comerciantului a observa în mod comod raporturile dintre dispozițiunile instituțiunilor de drept comercial și sancțiunile faptelor ce sunt comise cu violarea lor. Ea dă posibilitate penalistilor a individualiza cu ușurință delicta relative la activarea comercianților sau în legătură cu ea, de a releva raporturile dintre ele și delicta de drept comun ce pot isvorî din activitatea oricărui om, de a stabili proporția între pedepsele aplicate unora și altora și, în sfârșit, de a observa aplicarea strictă a criteriilor fundamentale de drept penal“ (20).

Pentru aceeași considerațiune aprobăm lăsarea în afară de cadrul dreptului comercial a dispozițiunilor procedurale. Acestea trebuie să-și găsească locul în procedura civilă.

Această măsură ar fi trebuit să fie desăvârșită și aplicată tuturor normelor procedurale, chiar și a celor considerate de comisiune drept tranzitorii. Nu pot face parte dintr'un text al unei legi de fond, regule ce au un caracter pronunțat procedural.

Fără îndoială că în privința acestor dispozițiuni, deși

19) *Arturo del Giudice*, Le norme penali nel progetto del codice di commercio, Annuario di diritto comparato e di studi legislativi, 1927, 283—284; *Silvio Ranieri*, Il progetto di riforma del codice di commercio, Le disposizioni penali, Monitore dei Tribunali LXV, p. 4—7.

20) *Vicenzo Taomina*, Le disposizioni penali nel progetto del codice di commercio, Riv. del dir. com., 1927, p. 85.

18) *Asquini*, Codice di commercio, Codice di commercianti, o codici unico di diritto privato, Riv. del dir. com. 1927, I, 520.

trecute în codul de procedură civilă, va trebui să se țină seama de caracterul lor comercial.

De aceea termenii, în special acei ai exercițiului acțiunilor sau ai prescripției, vor trebui micșorați, ținându-se seama de relațiunile și de ușurința de comunicație din timpurile noastre. Azi, mai mult ca oricând, se poate susține că *temporar labuntur* (21).

Aplicarea strictă a acestei măsuri ar fi trebuit să ducă și la excluderea dispozițiilor relative la faliment, dacă s'ar împărtăși părerea acelor care pretind că acestea ar fi norme cu caracter pur procedural (22).

Omiterea lor s'ar fi impus numai în ipoteza în care instituția falimentului s'ar fi extins tuturor debitorilor insolvabili, dacă s'ar fi realizat introducerea în legislația noastră a mult susținutei reforme „la faillite des non commerçants”.

Cum însă falimentul și-a păstrat caracterul său pur comercial, pentru considerațiunea că numai aducerea la îndeplinire punctuală a obligațiilor acestora trebuie să fie garantată prin executarea rapidă a patrimoniului lor și prin sancțiuni severe și poate datorită și împrejurării că opinia publică la noi nu e convinsă încă de o extindere a sa tuturor debitorilor, menținerea sa în codul de comerț se impunea.

Consiliul legislativ procedând astfel a făcut bine.

Procedeul său e de aprobat și din alt punct de vedere. Nu este exact că instituția falimentului cuprinde numai dispozițiuni procedurale.

În normele referitoare la această instituție există un amestec de dispozițiuni cu caracter variat. Alături de formele cu conținut pur civil se găsesc altele ce cuprind elemente cu un caracter vădit administrativ, penal sau procedural.

De asemenea acceptăm scoaterea în afară de cadrul codului comercial a dispozițiilor referitoare la titlurile de credit, nu însă pentru considerațiunea expusă de făuritorii anteproiectului — aceea că reglementarea lor a fost făcută printr'un proiect special anterior, de sine stătător, ce a fost depus în Parlament.

Motivul invocat nu justifică câtuși de puțin necuprinderea lor în anteproiectul codului de comerț.

Anteproiectul relativ la titlurile de credit a suferit o critică, foarte întemeiată din toate punctele de vedere, din partea d-lui Max Hacman, distinsul comerciant delat Facultatea de Drept din Cernăuți (23).

Contra sa se pot formula și alte obiecțiuni. El cuprinde și alte erori sau soluțiuni neconforme cu principiile de drept și cu situația de fapt dela noi.

Principala critică ce s'a îndreptat contra sa a fost aceea că își făcuse apariția prea târziu.

La Geneva se alcătuiseră de către o comisiune ce lucra pe lângă Societatea Națiunilor și în baza inițiativei acesteia, un proiect internațional relativ la cambii. Printre statele participante figura și România.

Anteproiectul trebuia deci retras și revăzut ținându-se seama de obiecțiunile făcute contra sa, îndreptându-se erorile, completându-se lacunele și punându-se în concordanță dispozițiunile sale cu soluțiunile a-

doptate prin convenția dela Geneva în ce privește cambia.

Dacă deci nu ar fi existat un alt motiv decât cel invocat pentru introducerea dispozițiilor relative la titlurile de credit în anteproiectul codului de comerț, el dispărând, trecerea lor în acesta din urmă trebuia realizată.

Contopirea lor nu se poate face însă dintr'un alt motiv.

Observatorul cel mai superficial al fenomenelor economico-sociale din secolul nostru își dă seama că titlurile de credit se găsesc tot așa de răspândite nu numai în clasa comercianților, ci în toate straturile sociale. Difuziunea lor e o caracteristică a timpurilor noastre.

Ele sunt utilizate pe o scară foarte întinsă de orice cetățean. Cine nu e posesorul uneia sau mai multor acțiuni? Care dintre noi nu semnează, și încă destul de des, un bilet la ordin sau un cek?

Prin săvârșirea acestor acte, în mod fatal și normal în același timp suntem supuși dispozițiilor legale ce reglementează titlurile ce posedăm sau creiăm.

Prin urmare normele legale referitoare la ele au pierdut caracterul lor pur comercial pentru a intra pe făgașul dispozițiilor de drept comun aplicabile tuturor.

De aceea organizarea lor își găsește locul mai degrabă într'o lege specială, decât în codul civil.

În primul fel s'a procedat în Germania, unde există o lege specială relativ la cambii, ordonanța din 24 Noembrie 1848, cunoscută sub numele de „Die deutsche Wechselordnung” care împreună cu Novelele dela Nürnberg, a devenit la 16 Aprilie 1871 lege imperială și o alta referitoare la cek, Scheckgesetz vom 11 März 1908.

Al doilea procedeu a fost utilizat în Elveția, cu ocazia alcătuirii codului unic al obligațiilor.

Trecerea lor într'o lege specială e mai recomandabilă. În acest mod se ușurează unificarea dispozițiilor referitoare la ele, dacă se are în vedere tendința lor către internaționalizare (24).

În aceeași categorie ar intra și concurența necinstită. Prin anteproiect, ca și prin proiectul italian, dispozițiunile referitoare la concurența necinstită au fost mărginite numai la relațiunile dintre comercianți.

În practică însă chestiunea nu se pune numai în acest cadru restrâns.

Concurența necinstită poate fi utilizată și în alt domeniu, acela al profesiunilor libere.

De aceea dispozițiunile referitoare la concurența necinstită se aplică și acestora.

Astfel, după Weinmann-Walden, în Austria, *ele guvernează „și profesiunile libere care nu sunt industriale, ca agricultura, silvicultura, avocatura, medicina, ingineria, ocupația științifică și artistică, dacă aceste profesuni se exercită cu scopul unui câștig, putându-se comite și la aceste profesuni o concurență nelegală de exemplu prin denigrarea prestațiilor concurenților”* (25).

24) Mossa, Saggio critico, op. loc. cit. p. 190; Mario Riondi, op. cit., p. 22.

25) Weinmann-Walden, Die Gesetzgebung gegen den Unlauteren Wettbewerb, §§ 21—25 citat de Prof. A. Popovici, în prefața interesantă a lucrării: „Concurența nelegală în teorie și practică, Studiu de drept civil comparat, p. 16. În același sens: Ferdinand Kadeka, Das Gesetz gegen den Unlauteren Wettbewerb, mit Erläuterungen, p. 33.

21) Bortolo Belotti, Contributo alla riforma del codice di commercio, p. 48, Nr. 11.

În același sens: Codice di commercio, Relazione, t. II, p. 29.

22) Vivante, Il fallimento civile, anexă la Tr. di dir. com. t. I, 524, no. 2; Manora e Sraffa, La legge svizzera sull'esecuzione e sul fallimento, 19.

23) Max Hacman, Anteproiectul de lege asupra titlurilor de credit, Pand. Rom., 1930, IV, 100.

Plecându-se dela această premisă s'au introdus legi speciale în Germania, Deutsches Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb vom 7. 6. 1909 în Austria Cesterreichisches Grundgesetz vom 26 September 1923, în Ceho-Slovacia, legea din 15 Iulie 1927, iar în Polonia aceea din 2 August 1926. Aşa se explică de ce prin aceste legi s'a adoptat norme cu caracter general relativ la concurența necinstită.

Pentru a ilustra acest lucru e suficient a cita § 8 din legea austriacă, § 27, 37, al. 1 și 3 din legea ceho-slovacă, art. 8 din cea polonă și paragr. 15 al. 1 din aceea germană.

* * *

În schimb trebuie trecute în codul de comerț dispozițiunile cu caracter general relative la societățile cooperative și la contractul de asigurare și armonizate cu normele și principiile de bază ale acestuia.

În mod eronat ele au fost omise din anteproect pe motivul că pentru societățile cooperative s'a alcătuit un cod deosebit iar contractul de asigurare a fost reglementat prin recenta lege ce a instituit controlul statului asupra societăților de asigurare.

În codul de comerț trebuie să se găsească armătura legală generală, normele principale privitoare la societățile cu capital variabil (cooperative).

În codul comercial sunt suficiente și necesare în acelaș timp dispozițiunile generale ce implică funcționarea unei instituții.

În cadrul lor, pentru diversele feluri de societăți cooperative de credit, consum, muncă, asigurare mutuală, se poate veni cu legi speciale în vederea satisfacerii nevoilor lor.

„È opportuno il criterio adottato per le società cooperative di distinguere nettamente tra le norme generali e quelle stabilite da leggi speciali, riunendo le prime nel codice e lasciando invece a leggi speciali di determinare i particolari atteggiamenti che può assumere il principio cooperativistico secondo la materia cui è applicato (credito, affitanze agrarie, piccole imprese, appalti, ecc.). In tal modo il codice, limitandosi a fermare i principi fondamentali, non ostacolerà le più varie esperienze in una materia motevole e destinata ancora oggi a una maggiore elaborazione, né andrà soggetto a eccessive modifiche (26).”

În ce privește materia asigurărilor se impune a se face o dublă distincțiune, în prim rând între asigurările sociale și celelalte și în al doilea rând între dispozițiunile referitoare la însuși contractul de asigurare și măsurile luate de legiuitor pentru a se supraveghea constituirea și funcționarea societăților de asigurare.

Sediul legal al asigurărilor sociale nu poate fi considerat codul de comerț.

În cadrul său nu intră nici normele de control ce se pot lua cu privire la activitatea societăților de asigurare. Ele au un caracter de drept public. Precizarea lor într'o lege specială e absolut necesară.

Nu la aceeași concluzie trebuie să se ajungă atunci când e chestiunea de reglementare a însuși contractului de asigurare. Dispozițiunile legale referitoare la el

trebuie să-și găsească locul în codul de comerț, acesta fiind un contract eminentemente comercial. Așa se explică de ce însuși anteproectul trece asigurările printre întreprinderile comerciale.

Motivarea comisiunii nu justifică procedeul său. Ea poate duce la o situație cu desăvârșire anormală. Dacă până la transformarea proiectului în cod se mai întârzie și materii ce ar trebui să facă parte în mod normal și logic din el ar fi trecute în alte legi cu caracter special, toate acestea ar urma să fie omise, din cadrul său, iar codul comercial s'ar reduce la o formă scheletică.

Nu cred că trebuie să se ajungă la acest rezultat.

Într'o atare ipoteză juristul, ca și oricare altă persoană interesată, ar trebui să-și impună un efort continuu de ași îndrepta cercetările în dreapta și în stânga, pentru ași aduna elementele și datele ce-l interesează din toate legiurile speciale, *dissecta membra*.

De aceea în codul de comerț ar trebui introduse și norme relativ la instituțiuni tipice comerciale ce până acum nu au figurat în el, printre care enumărăm dispozițiunile referitoare la mărcile de fabrică și de industrie, cele relative la burse și în special acele ce se ocupă de contractele încheiate în aceste locuri, căci ele au devenit centru de circulație și negociere a valorilor (27).

Pe lângă acestea ar trebui adăugate normele de transport pe căile ferate, așa cum ele figurează în codul comercial german, dacă nu chiar mai amănunțit.

„În principiu acest sistem de a scoate din cod instituții fundamentale nu e de recomandat, fie pentru că legile speciale deviază mai ușor dela criteriile juridice fundamentale, fie pentru că în acestea prevalează de obicei concepții unilaterale, cum s'a văzut în legea specială a căilor ferate în care s'a afirmat tendința de a se favoriza cărașul în dauna publicului interesat.

„Reforma codului trebuie să fie cea mai bună ocaziune pentru a se revedea principiile fundamentale ce sunt la baza contractului de transport pe căile ferate, mai ales în ce privește răspunderea acestora.

„De aceea trebuie să se introducă în cod norme imperative cu caracter fundamental și nu subsidiar, cum ele sunt trecute în anteproect“ (28).

Nunai în aceste condițiuni, cu respectarea acestor norme, se poate realiza un cod, *vade mecum*, al oricărui comerciant.

IV

Redactarea unora dintre articolele cuprinse în anteproect lasă de dorit din punct de vedere al clarității. Formulele uzitate sunt prea obscure.

Pe lângă aceasta făuritorii săi au înlocuit unele expresiuni juridice intrate în uz și cu un sens bine stabilit prin altele, ce fără îndoială li s'a părut mai potrivite, dar care nu îndeplinesc aceste condițiuni.

Unii termeni juridici au o semnificație într'un articol și alta într'altul.

Toate acestea pot provoca inconveniente.

Se va discuta la bară relativ la înțelesul cuvintelor,

27) Emilio Langle, Il progetto del Codice di commercio spagnuolo, Riv. del dir. com. 1930, I, 706 A, Marghieri, L'evoluzione giuridica del traffico nell'ultimo cinquantennio, Riv. dir. com. 1927, I, 370; Mario Rotondi, op. loc. cit.

28) Atti del Consiglio superiore dell'economia nazionale, Voti e osservazioni sul progetto del nuovo codice di commercio, p. 20.; Confederazione generale dell'industria italiana, Proposto di riforma del codice di commercio, p. 247.

26) Confederazione generale del industria italiana, Proposta di riforma del codice di commercio, p. 212; Codice di commercio, t. II, Relazione, p. 114; Progetto preliminare per il nuovo codice di commercio, p. 328. Cpr. Bolaffio, Le imprese cooperative, Schema di un progetto di legge, Dir. e prat. com. 1927, I, 131; Idem, Il requisito della mutualità nelle imprese cooperative, Dir. e prat. com. 1927, I, 238.

expresiunilor juridice întrebuițate. Punctele și virgulele nu vor fi cruțate. La câte controverse nu vor putea ele să dea naștere.

Acestea trebuie revăzute, fiindcă în nici o altă materie mai mult decât în aceea a dreptului nu se verifică veracitatea formulei: „*d'un seul mot mis en sa place seul le pouvoir est décisif*“.

D. GALEȘESCU-PYK

Profesor de Drept Comercial Comparat și Maritim
Cernăuți

CINE TREBUIE SĂ JUDECE?

— Replică pozitivistă unei campanii metafizice —

Instituția juraților a dat totdeauna și pretutindeni loc la cele mai vii critici, dar par'că nici odată nu s'a făcut în jurul ei mai multe discuțiuni ca acum. E drept că nu cunoaștem a se fi scris recent critici doctrinare în contra acestei instituții (1), s'au făcut însă în unele țări încercări legislative de modificare și chiar de suprimare a ei și mai ales s'au ivit o serie de apărători cari au început pe diferite căi ale publicității să-i ia apărarea. Menționăm campaniile și anchetele publicistice din 1929 ale ziarelor „Le Matin“, „Cri de Paris“ și „Le Temps“ în Franța; iar la noi două lucrări și anume: 1) Cartea d-lui *Ioan Giurculescu*, decanul baroului Muscel (88 pag. Edit. Bibl. juridice No. 15, Craiova) intitulată: *Trebuie să menținem Curțile cu jurați?* și 2) Cartea apărută anul acesta în limba franceză datorită compatriotului nostru d-l *Toma Dragu* cunoscutul avocat bucureștean, intitulată: *Juges-citoyens ou juges de métier?* (81 pag. Edit. M. Rivière. Paris 1931).

Amândoi autorii, deși cu concepții sociale diferite, sunt partizani convinși ai juriului și în contra magistraturii de carieră. În definitiv ce i-a determinat să sară în apărarea juriului, dacă nu pericolul iminent ce simt că-l amenință în zilele noastre, nemulțumirea generală și tot mai profundă care se manifestă nu numai în lumea juriștilor, dar și în masa mare a cetățenilor? Nu simți doar nevoia să aperi, decât ceva expus, și să îngrijești decât pe cineva în criză; iată de ce apărarea lor demonstrează mai bine ca orice, că juriul, la noi ca și aiurea, trece astăzi printr'o gravă criză, în sensul peiorativ al cuvântului.

În criză se află de altfel acum întreg regimul democratic și atunci e natural ca efectele cele mai grave ale acestei crize, în ce privește viața juridică, să se manifeste în organul social cel mai nesănătos, în instituția judiciară cea mai subredă și degenerată, care e aceea de care ne ocupăm aci. Suntem convinși că Democrația va putea fi salvată dacă consimte la amputarea părților ei slabe și corupte și se lasă supusă unui tratament specific ce e în sarcina medicilor sociali a-l găsi și administra.

Suntem iarăși convinși că chiar dacă s'ar uza de procedeul esențial democratic — sufragiul universal — pentru consultarea autorității supreme, care e majoritatea națiunii, ea s'ar pronunța în contra juriului, fără a fi nevoie de vreă propagandă specială, ci numai pe baza experienței personale și a exemplurilor pe care fiecare din noi le are vii în memorie. Ar vota pentru menținerea juriului doar criminalii (și votul lor ar fi

semnificativ), unii avocați cari găsesc în pretoriul Curților cu juri un teren mai lucrativ și mai prielnic pentru manifestarea talentului lor oratoric, și în fine unii entuziaști întârziți ai Democrației. Faceți în anturajul d-voastră o mică anchetă de probă și vă veți convinge.

Entuziasmul aproape religios cu care a pornit Democrația la cucerirea lumii acum 140 ani, s'a răcit treptat pe măsură ce se vedea că rezultatele ei practice nu corespundeau cu dogmele de bază, dogme a căror falsitate, spiritul pozitiv și critic al omenirii în progres, o arăta din ce în ce mai evident. „Vrând nevrând, spune Leon Duguit (1), totul pare să ne arate că noțiunile fundamentale, care erau mai eri încă la baza instituțiilor juridice, se dezagregă pentru a face loc altora, că sistemul de drept pe care societățile noastre moderne trăiseră până în prezent, se dislochează și că un sistem juridic de ordin realist și socialist înlocuiește sistemul juridic anterior, care era de ordin metafizic și individualist“.

Doă idei esențiale se pun într'adevăr la baza tuturor instituțiilor democratice, printre cari are pretenția a figura și instituția juriului, idei cari au figurat în fruntea Declarațiunii drepturilor din 1789 și anume: 1) ideea suveranității naționale (vox populi vox dei) și 2) ideea dreptului natural al individului (autonomia voinței individuale sau libertatea).

Instituția juraților, spune d-l Giurculescu în lucrarea sa, e „o cucerire a democrației, o formă nepieritoare a acelei suveranități naționale dela care emană toate puterile publice, și de care va fi pururi legată concepția democratică a tuturor popoarelor și a tuturor timpurilor... Nimic mai firesc ca națiunea mandantă să voiască a exercita și ea cel puțin una din puterile ce le-a dat judecătorilor-mandatar; nimic mai curios de asemeni ca împotrivirea unora din acești mandatar (judecătorii de carieră. N), — cari sunt obișnuiți așa de mult cu exercitarea mandatului lor, în cât uită că exercită dreptul lor în numele unui mandant — societatea sau națiunea — care ar putea ori când să le retragă sau să le micșoreze puterile conferite prin acel mandat“ (Pag. 47-48).

Problema juraților spune de asemenea d-l Toma Dragu, e strâns legată de problema democrației. „Existența Curților cu jurați într'o țară e fără îndoială, semnul vizibil al organizării sale democratice. Faptul că judecata infracțiunilor celor mai grave e încredințată direct cetățenilor, arată până la evidență că organizarea politică a unei țări e fondată pe libertate... Instituția juriului procedă din același principiu ca sufragiul universal și reforma unuia pare tot așa de grea ca reforma celuilalt“.

Pătrunse până la obsesie de doctrina suveranității populare, care a degenerat apoi în ceiace s'a numit „cultul incompetenței“, și de doctrina libertății individuale, care a degenerat în dreptul de exploatare a claselor bogate și stăpânitoare; înecate sub valurile sentimentalismului democratic al revoluțiilor ce s'au succedat după 1789, masele populare au ajuns să creadă că ele trebuie să fie nu numai sursa primă a oricărei puteri în stat, dar și executorul direct al puterii. De aceea în unele state ca de ex. în Elveția și Statele-Unite ale Americii, toți judecătorii sunt aleși de popor după bunul său plac, pe un timp destul de scurt, ca să nu-și poată uita marele stăpân, și destul de prost retribuiți pentru a nu-și lua aere de superioritate. Vom

1) Menționăm la noi doar frumosul articol al d-lui *conseiller I. Bottez*: „Un cuvânt despre Curțile cu Jurați“, din „Curierul Judiciar“ No. 1 din 1926.

1) „Les transformations du droit public, p. X“.

arăta mai departe efectele nefaste ale acestui sistem care provine dintr'o greșită concepție a democrației.

Adevăratul și sănătosul principiu al democrației trebuie să fie acela că, deși fiecare cetățean trebuie să participe ca alegător la conducerea țării sale, această participare trebuie să se facă în măsura mijloacelor și aptitudinilor sale; iar pe de altă parte dreptul de a exercita puterile Statului, adică de a fi ales într'o anumită funcțiune, trebuie să fie acordat în măsura serviciilor pe care cineva e capabil a le face națiunii. Votul popular ca și tragerea la sorți nu conferă nici știința, nici capacitatea și nimeni nu poate susține că Statul părăsește principiile democratice, atunci când caută să-și asigure competența acelor însărcinați cu distribuirea justiției, ca și a acelor ce fac parte din celelalte ramuri de administrație.

Cele două idei de bază ale democrației, ideia individualistă și cea a suveranității populare, cari se pun înaintea și pentru susținerea juriului, se destramă și pier înaintea criticei pozitive moderne, al cărei întemeietor a fost August Comte și strălucit continuator Léon Duguit.

Acesta a arătat că ambele idei sunt niște concepte metafizice, cari nu pot să mai servească de fundament vreunei instituții juridice. Precum s'a înțeles la început că puterea publică nu se poate explica printr'o delegație divină, se înțelege acum că ea nu se poate explica nici printr'o delegație națională; că voința națională nu poate fi decât un mit, o ficțiune, fiind în contradicție evidentă cu unele fapte sigure din sânul societății, și că în loc de a mai fi un principiu de acțiune și de progres, această noțiune a devenit un instrument al imperialismului, deoarece „e neputincioasă să protejeze indivizii în contra acelor cari dețin forța guvernantă și să dea un fundament obligațiunii ce li se impune de a asigura organizarea și funcționarea serviciilor publice”.

În ce privește ideia individualismului s'a înțeles că „omul nu poate avea drepturi naturale individuale pentru că el e din fire o ființă socială, că omul individual e o pură creațiune a spiritului, că noțiunea de drept presupune viața socială, și că dacă omul are drepturi, el nu le poate scoate decât din mediul social și nu să i le impuie” (1).

Nu se mai crede acum în drepturile guvernanților ca reprezentanți ai națiunii, ci ei fiind priviți numai ca persoane ce dețin în fapt puterea de constrângere, nu-și pot impune legitim ascultarea, decât dacă dau anumite servicii și în măsura în care le dau. Aceste pe care acești deținători ai puterii le fac, nu au valoare juridică, decât în măsura în care ele urmăresc organizarea și funcționarea unui serviciu public. Noțiunea de serviciu public a înlocuit pe cea de suveranitate și a devenit noțiunea fundamentală a dreptului public modern (Duguit, Hauriou, Bérthelemy, etc.).

Nu mai în acest sens trebuie concepută Democrația „Poporul suveran”, „guvernarea poporului prin popor” și alte asemenea expresii, sunt vorbe de retorica și nimic altceva. Verba et voces praetereaque nihil!

Nu poate să existe voință populară „atotputernică” și eficientă, nu poate fi popor „suveran” și „liber”, adică care să nu fie dominat și organizat în subordine pentru munca colectivă, fiindcă altfel ar fi anarhie, omul având ca orice vietate dorința să mănânce cât mai mult și să muncească cât mai puțin, fără să se sinchisească de ceilalți.

Democrația, privită prin prisma idealismului patruceciopist, ar reprezenta mai mult un progres în hipocrizie, de cât în umanitate, ar fi forma socială în care stăpânii poporului se proclamă servitorii săi, atunci când ei dispun de el în toată voia.

După erorile psihologiei masei, mereu schimbătoare și nesigură, sau cele mai adeseori prin fraudă și teroare, se alcătuește un parlament care mai că nu înseamnă nimic pentru popor; un organism înșelător și necontrolabil, condus adesea prin corupție și supus la ordinele unei mâini de oameni îndrăzneți și servili, stăpâni și slugi tot odată. În acest fel definește genialul Leon Tolstoi încă din 1906 parlamentul votului universal: „În vremile din urmă o nouă înșelătorie a înfundat și mai mult popoarele în robia lor. Prin ajutorul unui sistem complex de alegeri parlamentare, li s'a sugerat că alegându-și direct reprezentanții lor, ele ar participa la guvernare și că supunându-li-se ele s'ar supune propriei lor voinți, adică ar fi libere. Șarlatanie. Chiar sub regimul cel mai democratic, sub domnia sufragiului universal, poporul nu-și poate exprima voința sa: 1) pentru că o astfel de voință colectivă a unei națiuni de mai multe milioane de locuitori, nu poate să existe; 2) pentru că chiar dacă ar exista, majoritatea vocilor nu ar fi expresiunea sa. Fără a înzista asupra faptului că cei aleși legiferează și administrează, nu pentru a face binele general, ci pentru a se menține la putere, — fără a apăsa asupra faptului depravării poporului datorită presiunii și corupției electorale, — această minciună e mai ales funestă, din pricina sclaviei prezumțioase în care cad acei cari i se supun...”

Acești oameni liberi amintesc pe prizonierii care-și închipuiesc că se bucură de libertate, atunci când au dreptul să aleagă dintre paznicii lor pe acei însărcinați cu poliția interioară a închisoarei... Membrul unui stat despotice poate fi în întregime liber, chiar în mijlocul celor mai crude violențe. Dar membrul unui stat constituțional e totdeauna sclav, căci el recunoaște legalitatea violențelor săvârșite contra lui” (1).

Am făcut această incursiune în domeniul sociologiei, spre a dovedi falșitatea credinței în virtutea numărului, credință care stă în prezent la baza Legislației și servește de argument principal partizanilor electivității judicaturei, adică a judecătorilor-cetățeni cum îi denumeste d. Dragu. Arătând tendința actuală a democrației de a-și revizui noțiunile fundamentale în senzul preconizat de școala pozitivistă modernă, am arătat ipso facto șubrezenia instituției juriului.

Desigur consultarea națiunii prin alegeri e necesar pentru îndrumarea politică a vieții de Stat, dar această necesitate nu poate fi bazată pe principiul abstract al suveranității populare, ci pe utilitatea practică a sistemului!

Ea e indicată în orice caz numai pentru legislatură și acolo încă cu corectivul ca eligibili să îndeplinească condițiile cari să-i facă apti pentru funcțiunea lor.

Parlamentul nu trebuie considerat ca un microcosm, ci ca un organ al națiunii și ca atare criteriul ce trebuie să prezideze la alcătuirea lui trebuie să fie de natură fiziologică, iar nu morfologică. În orice caz sistemul electivității populare nu poate fi aplicat cu folos în judicatură, după cum vom arăta în capitoul următor.

N. NEGRU

(va urma)

Judecător-Președinte Trib. Museel

1) L. Duguit, op. cit. XVI.

1) Leon Tolstoy, La fin d'un monde (1906), V., 161-165.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența de la 30 Aprilie 1930

Președinția D-lui EM. MICLESCU Președinte

Lina M. Rusu cu Vasilica I. D-tru și a.

Decizia No. 1182

Partaj. Minori. Partajul se face prin tragere la sorți. Dispoziție de care numai minorii se pot prevala. Art. 412 c. c.

Partaj. Partaj prin atribuție. Când se poate face în cauză fiind și minorii, Art. 743 al. II și 747 c. c.

1. — *Deși potrivit art. 412 c. c., împărșiala privitoare pe minori trebuie făcută prin tragere la sorți, — această dispoziție însă a fost edictată în interesul exclusiv al minorilor și numai dânsii, iar nu și majorii cari au luat parte la partajul în care au figurat și minorii, se pot prevala de ea.*

2. — *Art. 743 al. II permite atribuirea loturilor la o împărșială făcută în justiție, când loturile sunt inegale, acest text este reprodus după art. 996 c. c. italian, care a avut însă grija să lămurească că, atribuirea se poate face și când la împărșeală figurează și minorii.*

Legiuitorului nostru i-a scăpat din vedere această completare a art. 743 printr'o dispoziție expresă, deși art. 747 vorbind de partajul făcut față de minori, se referă la textele anterioare.

În speță, Tribunalul făcând partajul prin atribuție pentru că, corespunde unui interes comun, deci și minorilor, interpretarea pe care o dă art. 743 al. II c. c. este justă.

C u r t e a,

Ascultând cetirea raportului făcut de d-l Consilier C. Marinescu și părțile prin d-nii avocați Ștefănescu și Constantineanu în susțineri și combateri, cum și pe d-l procuror general N. Hariton, în concluziuni pentru respingerea recursului și

Deliberând,

Asupra recursului introdus de Lina Marin Rusu și Marin I. Rusu ca soț pentru autorizare, în contra sentinței no. 125 din 929 dată de Trib. Vlasca s. II-a.

Având în vedere motivul I de casare.

„Violarea legii art. 412 cod. civ.

„Art. 412 cod. civ. arată că în cazul când urmează să se facă o împărșeală atîngătoare de averea minorilor se formează de experți, loturi cari se vor trage la sorți; ori ce altă împărșeală considerându-se ca nelegală. Ori, în procesul de față una din părți sunt minorii defunctului Dumitru M. Ilie, reprezentați prin mama lor Vasilichia D. Ilie ca tutoare legală; așa că împărșeala prin atribuirea loturilor s'a făcut de Tribunal cu violarea dispozițiilor art. 412 cod. c.iv.”

Având în vedere sentința atacată cu recurs, din care rezultă că Dumitru Ilie, azi decedat și reprezentat în instanță prin intimata Vasilica Dumitru Ilie ca tutoare a minorilor rămași de pe urma defunctului Dumitru Ilie, a introdus, în contra recurentei Leana Marin I. Rusu și în contra lui Marin I. Rusu, ca tutore al minorilor Dumitru și Nicolae, azi majori, rămași de pe urma defunctului Iordache Gh. I. Mitran, acțiune în împărșeala succesiunii rămase de pe urma lui Gheorghe Mitran și compusă din 3 hectare și 80 arii loc arabil și 15 arii loc de casă.

Că tribunalul Vlasca s. II-a ca instanță de apel, prin

sentința atacată cu recurs, a admis această acțiune, a dispus împărșirea zisei succesiuni prin atribuție, a recunoscut minorilor reclamanti, rămași de pe urma defunctului Dumitru Ilie, dreptul de proprietate asupra lotului no. 2 prevăzut în actul de expertiză, efectuat în cauză de expertul Paul Tresse, iar lotul no. 1 l'a atribuit recurentei și intimatilor Dumitru și Nicolae Iordache G. I. Mitran, fii deveniți majori ai defunctului Iordache G. I. Mitran; și spre a hotărî astfel constată că prin încheerea judecătorei Comana din 16 August 1912, confirmată prin sentința no. 101 din 915 a aceluiaș Tribunal, s'a stabilit masa succesorală în succesiunea defunctului Gheorghe I. Mitran și că o jumătate din succesiune se cuvine minorilor intimati rămași de pe urma defunctului Dumitru Ilie, iar cealaltă jumătate recurentei Lina Marin Rusu și intimatilor Nicolae Iordache Mitran și Dumitru I. Mitran; că, constată Tribunalul, pe lotul no. 1 se găsesc construcții făcute de recurenta Lina Marin Rusu, iar părțile prezente în instanță și anume recurenta reprezentată prin soțul ei și intimata Vasilichia Dumitru M. Ilie ca tutoare, au cerut Tribunalului ca partajul să se facă prin atribuție; că față de această inegalitate, Tribunalul a găsit că este în interesul comun al părților ca lotul no. 1 din care figurează terenul cu construcțiile, să fie atribuite Linei Marin Rusu care efectuase acele construcții, iar lotul no. 2 minorilor, atribuire care spune Tribunalul, este admisibilă conform art. 743 chiar când în cauză sunt minori, cu atât mai mult că prin această procedare se avea în vedere interesul deosebit al minorilor.

Având în vedere că prin motivul I de casare recurenta pendinte că judecând astfel, Tribunalul a violat art. 412 cod. civ. Prin aceea că n'a ținut seamă de faptul că în procesul de față figurând și minorii reprezentați prin intimata Vasilichia Dumitru Ilie, nu putea fi loc la partaj prin atribuție.

Considerând că deși potrivit art. 412 cod. civ. împărșeala privitoare la minori trebuie făcută prin tragere la sorți, nu e mai puțin adevărat însă că această dispozițiune a fost edictată în interesul exclusiv al minorilor care singuri se pot prevala de nerespectarea ei; că deci majorii, cari, — cum este recurenta, — au luat parte la un partaj în care au figurat și minorii, nu se pot prevala de nerespectarea dispozițiilor art. 412 cod. civ., nerespectare care nefiind edictată în interesul majorilor nu poate atrage la cererea lor casarea hotărîre date cu nesocotirea acestor dispozițiuni.

Că deci motivul I de casare e neîntemeiat.

Având în vedere motivul II de casare:

„Greșită aplicațiune a legii 743 cod. c.iv. În succesiunea defunctului Gh. Mitran care formează obiectul procesului de față, avem vocațiune cu drepturi legale două părți: una formată de subsemnata Lina M. Rusu Nicolae și Dumitru I. Mitran și a doua parte formată din minorii defunctului Dumitru M. Ilie, Tribunalul în loc să procedeze la tragerea sorților și să ne declare proprietari pe loturile eșite la sorți a procedat la împărșirea prin atribuirea loturilor ca și când crezî defunctului C. I. Mitran, veneau la succesiunea sa cu drepturi neegale, așa că numai prin greșita interpretare a art. 743 cod. civ. a putut ajunge la soluția dată.

„În sentința Tribunalului se spune că noi părțile din proces am cerut această împărșire, dar tot din sentința Tribunalului se constată că în ziua de 13 Iunie a. c. când s'a hotărît acest proces, eu am fost reprezentată de soțul meu Marin Rusu, autorizat cu procură.

„A cere sau a consimți ca într'un proces de partaj împăr-

țirea loturilor să se facă prin atribuire, însemnează a consimți la o tranzacție pentru care soțului meu îi trebuia o procură specială prin care să fie imputernicit a face această declarațiune în mod valabil în numele meu. O asemenea procură soțul meu n'a avut și deci orice cerere făcută în numele meu peste limitele mandatului ce avea, nu mă poate obliga. Tribunalul era ținut să examineze procura soțului meu și să facă dovada dacă este sau nu autorizat să consimtă sau să ceară o astfel de împărțeaală.

Având în vedere că prin acest motiv de casare, recurenta pretinde că Tribunalul a aplicat greșit art. 743 cod. civ., prin aceia că n'a ținut seamă de faptul că în specie nu era cazul a se face partaj prin atribuire. Întrucât dânsa Lina Marin Rusu și cu frații ei Nicolae și Dumitru I. Mitran reprezentau în partajul de față pe defunctul lor tată Iordache Mitran, care împreună cu Dumitru Ilie, autorul recurențelor, erau cu drepturi egale la succesiunea defunctului Iordache Mitran; că în fine Tribunalul n'a ținut seamă de faptul că consimțământul părților la facerea unui partaj prin atribuire constituie o tranzacție care nu poate fi încheiată, când părțile se prezintă prin procuratori, decât în baza unei procuri speciale și că recurenta fiind reprezentată prin soțul ei ca procurator, la data când s'a judecat litigiul de față, acesta n'a avut o procură specială dela dânsa.

Considerând că art. 743 al. II permite atribuirea loturilor la o împărțeaală făcută în justiție, când loturile formate sunt inegale; că acest text este reproduș după art. 996 cod. civ. italian. care însă a avut grija să lămurască că atribuirea se poate face și când la împărțeaală figurează minorii.

Că legiuitorului nostru i-a scăpat din vedere această complectare a art. 743 prin o dispoziție expresă. deși art. 747 vorbind de partajul făcut față de minorii, se referă la textele anterioare, adică și la cazul aliniei II din art. 743.

Având în vedere că Tribunalul explică în cazul de față necesitatea de a se atribui lotul no. 1 recurentei din cauză că în lotul ce i s'a atribuit se găsește un teren pe care ea însăși a ridicat clădirea și prin urmare atribuirea corespunde unui interes comun.

Că dar indiferent dacă inegalitatea loturilor provine din inegalitate de drepturi succesoriale sau din imposibilitatea de a se forma loturi egale din cauza naturii bunurilor, interpretarea dată de Tribunale este justă, fiindcă art. 743 al. II nu ar fi explicabil și aplicabil.

Că de atminterea cei ce ar fi în drept să se plângă de această procedare nu pot fi decât minorii, dacă ar fi lezați, iar nu majorii care au consimțit, fiindcă în specie nu este o tranzacție, dar numai o dispoziție luată de Tribunal într'un interes comun.

Că dar nici acest motiv nu este întemeiat și recursul trebuie respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

CURTEA DE APEL TÂRGU MUREȘ

Audiența de la 15 Martie 1930

Președinția d-lui D. LUCA, Președinte

Maria Simion cu Mihail și Toader Simion

Decizia Civilă No. 884/21/1929

Pensie de întreținere. Soț. Soție. Nu și terți. Art. 91 cod. civ. austriac.

Sfera de aplicare a art. 91 cod. civ. austriac, atunci când este vorba să se acorde femeii o pensie de întreținere, este mărginită numai la soț și soție, cuprinzând

du-i numai pe aceștia, iar nu și pe terță persoană, rudă sau străin cu unul din soți. Întinderea acestei sfere de aplicare și asupra terților, nu se justifică prin nici un text de lege, după cum nu se sprijină pe nici un principiu de drept.

In numele legii,

Luându-se în desbatere procesul pornit de reclamanta Maria Simion născ. Brustur domiciliată în comuna Lechința pe Mureș reprezentată prin avocatul Dr. Ioan Palosy din Iernut în contra părților Mihail Simion și Toader Simion domiciliați în comuna Iernut reprezentați prin avocatul Dr. Pompei Vodă din Iernut pentru pensie alimentară prin acțiunea introdusă înaintea judecătoria rurală Iernut, care a dat în prima instanță în ziua de 3 Februarie 1928 sentința cu No. C. 1755/7-1927 și procesul fiind adus înaintea tribunalului Târnava-Mică s. II prin apelul ambelor părți, Tribunalul s'a pronunțat ca instanță de apel prin sentința cu No. Ca. 398 din 13 Iulie 1928 și în cele din urmă a fost înaintat Curții prin cererea de recurs în casare de către părți introdus în ziua de 14 Decembrie 1928 cu No. Ca. 398.

Curtea după divergență,

a dat astăzi după terminarea desbaterilor orale din 15 Martie 1930, următoarea

DECIZIUNE :

Admite recursul făcut de Simion Mihail și Simion Toader în contra sentinței Tribunalului Târnava-Mică s. II-a No. 398 din 1928, casează această sentință, evocă fondul cu privire la Toader Simion, față de care respinge acțiunea reclamantei Maria Simion născ. Brustur, pe care îl apără de orice pretențiune.

Obligă pe reclamantă, ca în termen de 15 zile sub sancțiunea execuției silite să plătească lui Toader Simion suma de 455 (patru sute cincizeci și cinci) lei pentru prima instanță, 535 (cinci sute treizeci și cinci) lei pentru instanța de apel și 1715 (una mie șapte sute cincisprezece) lei pentru instanța de casare, cheltueli de judecată.

Casează sentința arătată și în ce privește recurentul Simion Mihail, trimițând dosarul instanței de apel, care conformându-se considerentelor prezentei deciziuni și administrând probațiunile eventuale, să aducă o nouă sentință, în care se va pronunța și asupra suportării cheltuelilor de recurs pe care Curtea le fixează pentru reclamantă la suma de 2926 (două mii nouă sute douăzeci și șase) lei, iar pentru părțile Simion Mihail la suma de 1715 (una mie șapte sute cincisprezece) lei.

Motive :

Cu privire la recursul civil de față;

Având în vedere, că din sentința civilă No. 298 din 13 Iulie 1928 a Tribunalului Târnava-Mică, atacată cu recursul de față, rezultă că Maria Simion născ. Brustur din comuna Lechința de Mureș a chemat înaintea Judecătoria Iernut pe soțul său legitim Mihail Simion și pe tatăl acestuia Toader Simion pentru a fi obligați a-i da cu titlu de pensie alimentară, lunar 2000 lei cu începere dela 3 Mai 1927 și până la restabilirea vieții conjugale sau până la stabilirea definitivă a pensiei alimentare; că judecătoria prin cartea civilă No. 1755 din 1927 admite în parte acțiunea, obligând solidar pe părți la suma de lei 600 de la 3 Mai 1927 cu 3750 lei cheltueli; că Tribunalul Târnava-Mică prin sentința atacată cu recurs, a menținut cartea judecătoria, respingând apelurile îndreptate de ambele părți, motivând, în ce privește pe soț, că bine a apreciat judecătoria când a fixat suma de 600 lei, iar în ce privește pe tatăl soțului, pe Toa-

der Simion, motivarea se sprijină pe jurisprudența dată de instanțele ungurești, în sensul că, de oarece soții, Maria Simion și soțul său Mihail Simion, după căsătorie, au continuat viața în casa părântului Toader Simion, tatăl soțului, și acesta poate fi obligat a servi o pensie alimentară nurorei sale. Această obligație, motivează Tribunalul, s'ar sprijini pe aceea că, prin faptul că tinerii soți au trăit împreună cu tatăl bărbatului, în casa și gospodăria acestuia, prin acest fapt patrimoniul acestuia s'a mărit cu munca lor;

Având în vedere, că ambii părâți, soț și tatăl său, au atacat cu recurs, sentința instanței de apel, pe motiv de violare și greșită interpretare a art. 91 și 92 c. c., austriac, în sensul cu privire la tatăl soțului, numai printr'o greșită interpretare a acestor texte de lege, ca și printr'o violare a lor, a putut instanța de apel să oblige pe socrul reclamantei la pensie alimentară către soția fiului său. Într'adevăr, susține recurentul, textul art. 91 nu prevede aceasta și apoi chiar de s'ar primi ca normă de aplicare jurisprudență ungurească din materie, totuși această jurisprudență, vizează cazurile când și tatăl bărbatului poartă vina răului trai pentru femeie, ceea ce în speță nu s'a dovedit, că Toader Simion ar fi contribuit cu ceva la starea rea în care se găsește Maria nora sa și Mihail Simion, fiul său;

Că, în ce privește pe Mihail Simion, prin nesocotirea normelor de probă a fost obligat la servirea unei pensii alimentare, nefăcându-se nici o dovadă cu privire la starea lui materială;

Considerând, că sfera de aplicare a art. 91 c. c. a., atunci când este vorba ca până la tranșarea definitivă a căsătoriei într'un fel sau altul (împăcare sau desfacere) să se acorde o pensie femeii fie o pensie pentru timpul de după pronunțarea despărțeniei, fie o pensie provizorie, această sferă este mărginită numai la soț și soție, cuprinzându-i numai pe aceștia, iar nu și pe o terță persoană, rudă sau străin cu unul din soți.

Că a admite ca și o terță persoană, străin sau rudă cu bărbatul, ar putea fi obligată la prestarea unei pensii alimentare către femeie, ar însemna a nu sprijini o atare soluție pe nici un text de lege, fiindcă art. 91 c. c. a., singurul care s'ar invoca în sprijinul acestei soluții, nu prevede obligația de întreținere a soției decât pentru bărbat, după cum nu s'ar sprijini pe nici un principiu de drept.

Având în vedere, că din sentința atacată cu recurs rezultând, că a fost obligat la prestarea pensiei de întreținere și socrul reclamantei, o asemenea soluție violează textul art. 91 din cod. civ. a., ca și principiile care guvernează materia obligațiilor, motiv care fiind întemeiat câtă a fi admis, sentința casată, iar acțiunea îndreptată contra lui Toader Simion respinsă inadmisibilă.

Având în vedere, că în cazul de față obligația fiind pronunțată de instanța de apel solidar, recursul urmează să fie admis și în privința părântului Mihail Simion, față de care instanța de fond căreia urmează să i se înainteze dosarul, va avea să fixeze, în urma probelor ce se vor administra măsură pensiei ce soțul, după lege, are a o presta reclamantei.

Că, pentru toate aceste motive redactate de d-l consilier Al. Ștefănescu, recursul este a se admite, decidându-se cum se prevede în dispozitiv.

Președinte, *Dimitrie Luca*.

Votanți: *P. P. Apramescu, Iacob A. Manea* m. p.

Raportor și redactor, *Al. Ștefănescu* m. p.

Grefier, *Iosif Vekony* m. p.

NOTA. — Situația procesului: Se căsătorește Maria Brustur cu Mihail Simion. După căsătorie cei uniți se stabilesc în casa tatălui soțului, în casa lui Toader Simion, în aceeaș gospodărie. Se ivesc certuri între tinerii căsătoriți. Soția Maria Simion a intențat cerere

la Judecătoria în contra soțului său, ca și în contra socrului, pretinzând că aceștia să fie obligați ca până la restabilirea vieții conjugale, în cazul că această restabilire ar fi posibilă, sau până la desfacerea căsătoriei, desfacere care ar fi fost definitivă atunci când sentința judiciară ar fi rămas definitivă, ceea ce în limbajul juridic ardelenesc se exprimă prin expresia că „sentința s'a ridicat la valoare de drept”, să fie obligați solidar a-i servi o pensie alimentară. Tribunalul Târnava-Mică, ca instanță de apel, însușindu-și modul de a vedea al judecătoriei, admite acțiunea și obligă solidar pe ambii părâți, tată și fiu, să servească o sumă de bani drept pensie alimentară soției primului și nurorei celui de al doilea.

Din sentința Tribunalului se văd care au fost motivele ce au determinat această instanță în darea acestei soluții;

Întâi, a fost un motiv de rațiune sprijinit pe o stare de fapt. Argumentează instanța de apel că din împrejurarea de fapt că după căsătorie tinerii căsătoriți au continuat traiul lor în casa și gospodăria socrului reclamantei, Toader Simion, prin acest fapt, prin această împrejurare, de altfel necontestată de nici una din părți, patrimoniul socrului femeii s'a mărit. Această mărire se datorește muncii pe care cei tineri au depus-o, în timpul cât au stat împreună, în casa și gospodăria bătrânească;

Și al doilea motiv în sprijinul soluției date de Tribunal pare a fi un motiv de drept și constă în aceea că în sensul obligărei și a socrului femeii, au decis instanțele judiciare ungurești. Se invoacă prin urmare autoritatea jurisprudenței.

Observațiuni sumare asupra pensiei alimentare. Sub imperiul codului civil austriac și a legii matrimoniale (această lege este cunoscută în Ardeal sub numele de legea XXXI din 1894 și tratează materia căsătoriei și a divorțului ca acte care reglementează starea civilă a unei persoane) pensia alimentară are, ca și în codul nostru civil, și caracterul unei măsuri provizorii. Intre pensia alimentară provizorie din c. c. Austriac și pensia alimentară provizorie din codul nostru civil este o deosebire: caracterul de provizorat în c. c. Austriac cuprinde pentru femeia măritată posibilitatea din partea ei de a cere pensie înainte chiar de a introduce în justiție acțiunea de divorț, în timp ce sub codul nostru civil român această putință nu există. Prima instanță de judecată în materie de divorț în Ardeal, ca și în vechiul Regat, este Tribunalul. Judecătoriile nu au în competența lor divorțul.

Sunt incompetente ratiōne materiae.

Pensia provizorie care se cere de femeie în timpul când acțiunea de divorț nu este în curs de judecată se întentează pe baza art. 91 cod. civil Austriac la Judecătoria, care judecă conform regulilor generale. Această acțiune urmează căile de atac din dreptul comun.

Se susține într'un sistem că atunci când instanța de fond este chemată să soluționeze o asemenea acțiune de pensie alimentară provizorie nu are a se preocupa de cât de o singură chestiune, anume de aceea de a ști căruia din soți îi revine răspunderea că viața conjugală a ajuns la acest stadiu de incordare în cât soția a fost silită să adopte calea judiciară spre a determina pe bărbat să-și îndeplinească îndatoririle pe care legea i le impune, anume acelea de a asigura soției viața în sistemul ei material. Prin urmare, se susține în acest sistem, instanța de fond nu are a examina starea materială personală a femeii care face o

asemenea cerere, după cum nu are a examina nici puțința sa de câștig (Ladai, codul civil adnotat, pagina 231).

Pensia alimentară este tot provizorie atunci când Tribunalul cu ocazia judecării acțiunii de divorț dispune, potrivit art. 102 din legea matrimonială, separarea soților de pat și masă și decide și asupra pensiei alimentare datorită și cerută de femei. În acest caz se va examina starea materială a soților.

Si este pensie alimentară definitivă, pensia de întreținere definitivă.

Examinarea în fapt a primului motiv. Argumentul de fapt pe care se sprijină sentința Tribunalului, atacată cu recurs, în darea soluției, nu rezistă unei căi de sumare examinare. Dacă mărirea patrimoniului tatălui soțului, prin faptul că fiul său cu soția, după căsătorie, s'au stabilit în casa acestuia, justifică obligația socrului a servi pensie de întreținere nurorii sale, de aci este de dedus fără puțință de combatere, că gradul de rudenie ce în speță există între socru și noră, nu contribuie cât de puțin în adoptarea acestui fel de a vedea Socru sau nu, unchiu sau nu, străin sau nu, augmentarea patrimoniului datorită muncii acestora este cea care decide.

Dacă aceasta este logică faptelor, o întrebare se impune: dacă dela căsătorie și până în momentul când soția cere pensie de întreținere, cei doi căsătoriți au trăit pe la mai multe rude sau străni, un an—doi la tatăl soțului, 2—3 ani în gospodăria unui unchiu, 5—6 luni în casa unui străin, după argumentarea Tribunalului Târnava Mică, pentru că patrimoniile tuturor acestora au fost mărite cu munca acestora, toți aceștia vor putea fi obligați să presteze o pensie de întreținere femeii. Și desigur că în măsura în care aceste patrimoniile au fost mărite, în aceeași măsură fie care din titularii patrimoniilor — pe cale de consecință logică — are a fi obligat să suporte nevoia de întreținere a fostei nurori, nepoate și amice. Se poate o argumentare ca aceasta? Și mai departe: după care criterii de lege sau de fapt se va putea stabili de instanța de judecată măsura în care s'a mărit patrimoniul?

Iată pentru ce primul motiv al Tribunalului nu poate fi primit.

Cred că astfel prezentându-se motivul de fapt, nici nu mai este necesar, fiindcă ar rezulta și mai evident lipsa de aprofundare din partea instanței de fond în darea soluției, a arăta că Tribunalul nu s'a preocupat a stabili această măsură în care s'ar fi mărit averea socrului său Toader Simion, ci se mărginește, pur și simplu, a face afirmarea acestei mărimi și a obliga pe socrul său la pensie de întreținere.

Cel de al doilea motiv. Iată cuprinsul art. 91 c. c. Austriac: „Bărbatul este capul familiei. În această calitate are în deosebi dreptul de a conduce casa; dar tot deodată are îndatorirea să întrețină pe soția sa în mod cuviincios potrivit averii lui și să răspundă pentru ea la orice întâmplare”.

Fără ca instanța de apel să interpreteze acest text de lege în lumina principiilor care guvernează chestiunea raporturilor și obligațiilor materiale dintre soți, se mărginește a invoca jurisprudența ce ar fi dată de instanțele ungurești, și nici pe aceasta nu o analizează — și obligă *solidar* pe socrul și pe fiul acestuia, la prestarea pensiei întreținere.

Pe ce se bazează această soluție? O analiză a temeiului juridic care ar fi justificat pretinsa jurisprudență s'ar fi impus instanței de fond. O analiză sumară, evident, această analiză o schițăm mai jos, în modul

cel mai scurt, bazându-ne pe cel mai elementar principiu de drept din materia obligațiilor.

Și în dreptul civil Austriac — ca și în dreptul nostru civil — ori ce obligație, dând acestei noțiuni înțelesul de obligație sancționată juridicește, iar de datorie morală cu care s'ar asemăna îndatorirea de ajutor a socrului față de soția fiului său, ori ce obligație decurge din cele cinci surse: din contract, din quasi contract, din delict, din quasi delict și din lege. Din care anume sursă din aceste cinci derivă obligația socrului de a servi pensie de întreținere soției fiului său? Examinând fiecare din aceste surse, și raportându-ne la cazul de față ajungem la concluzia că din nici una.

În privința justificării obligației soțului de a da pensie alimentară soției lui, adică în privința fundamentului rațional al acestei obligații pentru soți, chestiunea este controversată în doctrină și jurisprudență. Și se face distincție după cum este vorba de pensia alimentară provizorie anterioară intentării acțiunii și din timpul procesului de divorț și din pensia definitivă. Și pe cea provizorie ca și pe cea definitivă legea le prevede, legea le impune, ea le reglementează. Fie că se atribuie pentru soț ca sursă a obligației, legea, fie că se atribuie delictul civil (Tratat de drept civil român Hamangiu-Bălănescu-Băicoianu, vol. I, pag. 422 423 și 444 No. 650 și 703), pentru un terț, rudă sau străin cu unul din soți, o asemenea obligație apare ca fără fundament rațional, ca fără posibilitate de încadrare în una din cele cinci surse știute.

Se discută chestiunea sub regimul codului Austriac dacă pensia alimentară provizorie este suportată de părinții soțului atunci când isgonirea femeii este datorită lor. Credem că nici în acest caz, deoarece în această situație raporturile dintre cea isgonită și părinții soțului se pot vedea pe calea unei acțiuni de daune, iar nu pe calea unei acțiuni de pensie alimentară.

S'a invocat jurisprudența în justificarea soluției date. Este exact că jurisprudența ca ajutor în interpretarea unui text de lege are un rol netăgăduit, după cum tot atât de exact este că cea ce trebuie să intereseze în prim rând, este felul aplicării unui text de lege, cărui text judecătorul din abstract cum la creat legiuitorul, îi dă viață. Judecătorul însă aplică în prim rând legea. Jurisprudența ca și doctrina au ca principal rol interpretarea legii, și numai în al doilea rând de a crea reguli noi de drept. Ori legea în cazul de față, nu lasă fie și în cel mai îndepărtat mod, a se înțelege că ea ar permite și obligarea socrului și a unei terțe persoane la prestarea unei pensii alimentare unei femeii căsătorite. Trebuie să menționez că juristii Ardeleni țin seamă exagerat de „jurisprudență” refuzând a mai examina legea și principiile.

Comparație între pensia alimentară și obligații alimentare. Pensia alimentară este de ordine particulară, de interes privat; obligațiile alimentare interesează ordinea publică. Sursa obligațiilor alimentare este de natură extracontractuală, este legea, pensia alimentară poate fi reglementată de soți și prin contractul matrimonial (pecuniar). Ceea ce înseamnă că persoanele fără mijloace cărora, în afară de orice raport contractual, legea a voi să le asigure un ajutor, obligând pe anume categorii de rude să le dea cele necesare întreținerii lor, nu pot renunța la ele în mod anticipat, căci ori ce renunțare, fiind vorba de un drept eventual, ar fi nulă. Contrar la pensia alimentară a femeii măritate.

Pensia alimentară constă în suma de bani ce soția

primește dela soțul său în timp ce obligațiile alimentare constau de cele mai multe ori din prestațiuni în natură. Obligațiile alimentare sunt lipsite de solidaritate și de indivizibilitate.

Solidaritatea nici nu se poate pune când este vorba de pensia de întreținere a soției, de oarece cum s'a arătat mai sus, pentru pensia de întreținere a femeii măritate nu poate fi de cât un singur debitor, soțul. Tot astfel cu indivizibilitatea.

Ambele au caracterul reciprocității și al relativității. Sentința Tribunalului a fost casată, a trebuit să fie casată. Violează art. 91 din codul civil Austriac, violează principiile cari guvernează materia obligațiilor și cele cari guvernează obligațiile solidare.

ALEX. ȘTEFANESCU
Consilier la Curtea de Apel Tg.- Mureș

TRIBUNALUL IAȘI S. III

Audiența dela 15 Octombrie 1930

Președenția D-lui G. DIMITRIU, judecător

Jurnal No. 9520

Comerciant falit condamnat pentru bancrută simplă. Cerere posterioară efectuării pedepsii și după închiderea procedurii falimentului de a i se admite înscrierea unei alte firme. Dacă judecătorul o poate respinge. Soluțiune afirmativă.

Comerciantul care a fost declarat falit, nereabilitat, condamnat pentru bancrută simplă, nu mai poate exercita un nou comerț.

Cererea de a i se admite înscrierea unei alte firme comerciale o poate respinge un singur judecător pe considerentul că, nefiind reabilitat, nu mai poate fi comerciant.

Noi judecătorul,

Văzând petiția înregistrată la No. 34731 din 930, adresată acestei secțiuni, prin care Herșcu Iancu zis Iacob Segal, cere înscrierea firmei individuale pe numele său, pentru comerțul de pielărie, accesorii și atelier de rictuit, ce aveă să-l exercite în Iași, strada Sărării No. 140.

Văzând că, în sprijinul cererei sale, petiționarul produce actele anexate, din cuprinsul cărora rezultă că a fost declarat falit prin sentința acestui Tribunal din 31 Mai 1915; că, prin jurnalul aceluiași tribunal din 7 Februarie 1914, procedura în falimentul său a fost închisă în virtutea art. 825 cod. com. și că prin decizia penală No. 188 din 916 a Curții de Apel Iași s. I-a, numitul a rămas definitiv condamnat pentru faptil de bancrută simplă, la una lună de zile închisoare corecțională, pedeapsă pe care a executat-o;

Că, în această situație, pentru soluționarea cererei de față, rămâne de văzut dacă, un comerciant declarat falit și nereabilitat, este sau nu în măsură să exercite din nou comerț;

Văzând că soluția afirmativă se susține pe următoarele considerațiuni: argument „pera contrario” tras din textul art. 882 cod. com. care specificând, că cel condamnat pentru bancrută frauduloasă, va fi osebit de aceasta declarat incapabil de a mai exercită profesiunea de comerciant, rezultă de aci, că faliiți care nu sunt bancrutari frauduloși, rămân capabili de a exercită comerțul;

Că, art. 881 cod. com. ocupându-se de situația bancrutilor simple decide, că cel ce se va face culpabil de acest delict, va putea fi osebit, declarat incapabil de a exercită profesiunea de comerciant și cum petiționarul se găsește în situația de a fi fost condamnat prin hotărâre numai la pedeapsă și nu și la ocaastă interdicție reiese de aci, că ar fi în măsură

să exercite comerțul, argument de rațiune, în sensul că nu e nici un rău pentru masa creditorilor dacă falitul exercită comerțul, ba dimpotrivă, căci dacă comerciantul câștigă, capitalul nou va merge la masă, iar dacă pierde, masa nu suferă întru nimic; că e imoral să constrângi pe falit să șadă inactiv și să nu-i permiți să-și câștige prin muncă hrana zilnică; că, fiind peste puțină să interzici falitului de a face acte izolate de comerț, din momentul ce el va face mai multe operațiuni de acestea ca profesiune, deci să nu fie comerciant;

Considerând că, argumentul tras din textul art. 882 cod. com. citat, nu este de natură a demonstra puțința pentru comerciantul falit de a exercită din nou comerțul, deși nereabilitat, ci doar invederează primejdia de a se servi de atare mijloc în interpretarea legii, a cărei tăcere în privința unor ipoteze contrarii, invers de cele prevăzute, poate să aibă o altă explicație decât aceea rezultând din utilizarea argumentului „per a contrario”;

În adevăr, s'a expus mai sus argumentarea, că art. 882 cod. com. decidând că falitul bancrutar fraudulos osebit de pedeapsă va mai fi declarat și incapabil de a exercită profesiunea de comerciant, ar reeși de aci, „per a contrario” că faliiți ce nu sunt bancrutari frauduloși rămân capabili de a exercită comerțul;

Astfel el pierde unele drepturi politice și administrative, spre ex.: nu mai poate fi alegător și nici ales în parlament, iar ceia ce interesează în deobște, nu mai poate fi alegător și nici ales al Camerei de Comerț, accesul la Bursă îi este interzis, semnătura sa nu mai este admisă la Banca Națională, iar numele său figurează pe un tablou special ținut în acest scop care se afișează pe sala tribunalului și a burselor de comerț (art. 715 c. com.) cu alte cuvinte, este exclus din viața comercială; — și atunci apare de neînțeles cum o atare persoană, care prin efectul articolului citat este lovită de astfel de incapacități, să poată totuși din nou a face acte de comerț, devenind comerciant, fără însă a aveă deplinăteea drepturilor care sunt legate de această calitate. De ce credit se va putea bucură un atare comerciant, al cărui nume figurează pe acei tablou de faliiți, merită să puie în gardă lumea comercială și pe cei ce ar voi să contracteze și cum își va putea exercită în asemeni împrejurări comerțul, altfel decât, căutând să ascundă adevărata sa stare;

Dar atunci nu se mai poate vorbi de credit, care presupune relațiuni de sinceritate și bună credință, iar comerțul care se bazează numai pe încredere ar fi astfel sdruncinat;

Considerând însă că, în acest mod, s'ar creia două categorii de comercianți: unii și acei adevărați, care sunt în măsură să-și exercite profesiunea cu toate îndatoririle și drepturile care decurg din ea, iar a doua categorie, a comercianților faliiți, a căror activitate s'a arătat, că dată fiind situația curioasă în care se găsesc, de a fi comercianți fără a se putea bucură de toate drepturile legate de această calitate, nu are nimic de natură a face să progreseze viața comercială;

Ori, nu aceasta putea fi intenția legiuitorului comercial, care în normele ce le-a edictat a fost preocupat de a întări noțiunea de credit în raporturile comerciale, idee care dealtminteri l-a condus și atunci când a dat puțința unui comerciant falit, să exercite din nou comerțul, reabilitându-se pe calea instituită prin art. 826 și urm. c. com.

A spune că măsura reabilitărei a fost instituită în scopul de a da puțință comerciantului falit să-și recapete exercițiul drepturilor politice, este a nu ține seamă de realitate, căci din momentul în care falitul va ști că poate totuși a exercită din nou comerț, fără a fi făcut sforțările necesare a obține reabilitarea, în majoritatea cazurilor, dacă nu chiar în totdeauna, îi va fi perfect egal de rest, iar în acest mod, de fapt, reabilitarea este desființată;

Prin urmare, din toate acestea nu reese că un falit va putea

totuși exercită comerțul, rămâne de analizat încă, argumentele de logică invocate și expuse, pentru a se vedea dacă soluția afirmativă se poate susține pe aceste considerațiuni;

Considerând că, argumentele bazate pe o pretinsă imoralitate și lipsă de prejudiciu pentru masa credală, desvoțate mai sus, sunt neîntemeiate, căci nimeni nu obligă pe comerciantul falit ca să stea inactiv, de oarece hrana zilnică se poate câștiga prin muncă și altfel decât exercitând comerțul; dar în definitiv, e mai imoral ca după ce s'a făcut o experiență nenorocită, în persoana unui comerciant care s'a dovedit odată incapabil, făcându-se culpabil și de fapte penale cu ocazia exercițiului comerțului său, prejudiciind o serie de creditori, cărora în loc de plata creanțelor respective, li s'a oferit cota falimentară, care e știut că raportate la quantumul creanței, reprezintă sume ridicole, să i se permită totuși să înceapă un nou comerț; în acest mod însă, i se dă puțința să facă din nou, același joc, care în definitiv se poate repeta la infinit, atât cât va dura viața comercială, căci odată admis principiul, că un comerciant falit va putea exercita totuși un alt comerț fără a fi reabilitat, nimic nu se va opune ca ori de câte ori va fi declarat falit să poată începe din nou o activitate similară.

Deci, chestiunea nu se poate pune în raport cu masa credală dintr'un prim faliment, care va putea sau nu să fie prejudiciată, ci cu însuși creditul public, care este baza comerțului, ce necontestat că este stabilit, când un comerț se exercită în asemenea împrejurări;

În sfârșit, susținerea că intrucât ar fi cu neputință să interzici falitului de a face acte izolate de comerț, iar atunci pentru ce când ar face mai multe operațiuni de această natură ca profesiune, să nu fie comerciant, este de temeinicie, căci este evident, că dacă faci acte izolate, prin aceasta nu devii comerciant, iar dacă e vorba să le exerciți în mod repetat, cu titlu de profesiune, ajungi tocmai la chestia care se discută în situația de față;

Dar însăși legea, prin art. 881 c. com., prevede situația unui comerciant, care deși nebancrutar fraudulos, devine totuși incapabil de a face comerț, când condamnat fiind pentru bancrută simplă este declarat și incapabil de a exercita profesiunea de comerciant.

Prin urmare, această argumentare este lipsită de temeinicie.

Cât privește discuția făcută în virtutea art. 881 cod. com. care atâta timp cât nu a fost aplicat de instanțele corecționale, în sensul de a pronunța și interdicția pe care o prevede, comerciantul falit ce se găsește în această situație ar fi în măsură să exercite comerțul, duce în mod greșit la această concluzie, căci acest text nu reglementează decât un caz de aplicare a principiului pus în art. 714 cod. com. după care, procedura falimentului înaintea jurisdicțiunii comerciale și instrucțiunea sau procedura penală se vor urmări independent una de alta.

Deci, art. 881 c. com. ce se discută, în partea care interesează, atunci își va avea aplicarea, când se va hotărî soarta unui comerciant chemat în instanță penală de bancrută, de sine stătătoare, indiferent de împrejurarea, că secția comercială nu a hotărât declararea sa în stare de faliment.

În ipoteza în care însă, această instanță și-a spus cuvântul, procedând la declararea comerciantului, — adică astfel cum s'a întâmplat în cazul de față, situațiunea este reglementată de art. 717 c. com. al cărui efect în raport cu persoana comerciantului are acest caracter, că falitul suferă o „capitis diminutio” care îl urmărește tot timpul vieții, atâta vreme cât nu a fost reabilitat, care, dat fiind considerațiunile până aci expuse, rezultă că nu poate fi soluționată decât în sensul că un falit nu mai poate exercita din nou comerț, atâta vreme cât nu a fost reabilitat.

Pentru aceste motive redactate de d-l Judecător Gh. Dimitriu, se respinge cererea, etc.

Judecător, Gh. Dimitriu.

NOTA. — În principiu, comerciantul declarat în stare de faliment poate reîncepe un nou comerț, căci nici un text categoric nu-i ridică această facultate, din contră, art. 7 c. com. zice că „sunt comercianți” acei care fac fapte de comerț, indiferent dacă în trecut au fost cândva faliiți.

Iată un om, fost odinioară falit, care face acte multiple de comerț și continuă această viață așa, fără a avea firmă înscrisă, căci nu asta dă calitatea de comerciant. Putem spune că nu e comerciant fiindcă are pe cap o sentință declarativă de faliment? Nu, căci ar fi să hotărâm în contra textului care zice că *sunt comercianți* acei care fac acte de comerț. Deci, în cazul încetării plăților, va suferi a doua oară rigorile procedurii falimentului, căci codul de comerț nu împiedică ca o persoană să fie declarată falită de mai multe ori, dacă în decursul vieții sale profesiunea sa provoaca așa ceva.

Nu văd nici o legătură cu reabilitarea care nu are de cât efectul ridicării incompatibilităților create de legea comercială, adică, va putea fi din nou agent de schimb sau mijlocitor de mărfuri, avea contract de cont curent la Banca Națională, va putea sconta portofoliul, va putea fi alegător și eligibil.

Cineva poate li comerciant și fără aceste posibilități, căci legea nu creiază impedimente din asta.

Reabilitarea are singurul efect de a ridica starea de faliment și de a reda comerciantului toate drepturile civile or politice.

Starea de faliment dispăre.

Reabilitarea, prin ea însăși, nu acordă dreptul de a reîncepe același comerț sau altul.

Deci, nu poate fi vorba de *capitis diminutio* în specie, dedus din neobținerea reabilitării, căci atari situațiuni grele pentru un om, nu pot fi create în afară de o dispoziție categorică în acest sens.

De altfel, art. 881 c. com. arată ultra precis că refuzul din exercițiul unui nou comerț nu poate fi pronunțat decât de 2 judecători în ședința publică și numai ca rezultat al condamnării comerciantului pentru săvârșirea delictului de bancrută simplă.

Această condamnare la incapacitate e facultativă.

Când e vorba însă de existența bancrutei frauduloase, interdicțiunea e obligatorie conform art. 882 c. comercial.

Bancruta frauduloasă e singura ipoteză care ridică dreptul de a mai fi comerciant într'un local cu firmă proprie.

Dacă așa e legea, cum putem avea incapacități cu consecinți așa de penibile și încă pronunțate de un singur judecător, cu ocazia rezolvării cererii de a se înscri o firmă?

Iată un bancrutar fraudulos condamnat și declarat incapabil de a mai face comerț, totuși, după asta, cum-pără și vinde vin, piei, cereale, diferite mărfuri, face afaceri mari obține credite și, la un moment dat, nu mai poate face față obligațiunilor sale. Art. 7 zice că e comerciant. Art. 882 zice că nu mai poate face comerț. El, totuși, a făcut acte care, prin natura lor speculativă, sunt declarate *de lege* comerciale. Ce facem? Cred că va putea fi iar declarat falit căci această procedură are efectul să apere creditorii prin multiple restricțiuni impuse celui ce nu-și mai achită datoriile sale comerciale.

Interdicțiunea nu poate fi decât rezultatul deliberării a 2 judecători și numai ca consecință a bancrutei simple ori frauduloase.

Soluțiunea dată e nejuridică, contrară textelor de lege și cu toată motivarea frumoasă trasă din considerațiuni de ordin moral, după părerea redactorului, un distins judecător, constituie o abatere dela prevederile codului comercial.

TRAIAN R. SCRIBAN

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA NOTARIAT

Audiența de la 20 Noembrie 1930

Președenția D-lui FLORIN FOIȘOREANU, Judecător
Matilda Bragadiru cu Banca de Agricultură și Export și alții
Sentința No. 788

Plată. Poprire. Delegațiune imperfectă. Efecte. Delegatarul creditor al delegatului. Stingerea creanței delegatului. Caracterul irevocabil al delegațiunii. Momentul acceptării. Deosebire de mandat.

1. In delegațiunea de plată imperfectă, delegatarul devine creditor irevocabil al delegatului, conservându-și însă creanța sa față de delegant; delegatul nu poate să se opue plății datoriei invocând notificarea ce i s'ar fi făcut de delegant, care-i interzice achitarea restului datoriei. Creanța delegantului este stinsă și notificarea este inoperantă.

2. O delegațiune de plată nu poate fi confundată cu un mandat de încasare, mandatul fiind o convențiune revocabilă, iar delegațiunea fiind irevocabilă din momentul acceptării delegatarului.

S'au ascultat d-nii avocați: Ch. Niculescu din partea contestatoarei, d-na Bragadiru; Iosif G. Cohen pentru intimata Banca de Agricultură și Export; H. Cappon, din partea d-lui M. Alcalay. S. Loga și I. Solomon, pentru Băncile cari au făcut popriri.

Tribunalul,

Asupra contestației de față făcută de d-na M. B. cu petiția înreg. sub no. 85.650 în contra executării actului de transacție autentic și investit cu formula executorie la cererea Băncii de Agricultură și Export;

Având în vedere actele dela dosar și susținerile părților din cari în fapt se constată următoarele:

La 8 Februarie 1930, intervine o transacție între Societatea în nume colectiv Moni M. Alcalay și M. Ștefănescu cu emblema „Teatrul Cinema Odeon” care avea în exploatare imobilul din Bulevardul Elisabeta 12, proprietatea d-nei M. B. fostă Gh. și cu acesta din urmă, pentru stingerea diferitelor pretențiuni reciproce, și prin această transacție la care ia parte soc. în nume coleceiv Moni M. Alcalay și M. Ștefănescu, Moni Alcalay personal, Albert Moscuna personal și d-na M. B., aceasta din urmă se obligă să plătească societății M. Alcalay și M. Ștefănescu, suma de lei 5.000.000. Această sumă de bani a fost transmisă ca delegațiune de plată Băncii de Agricultură și Export și trebuia să-i fie plătită în 3 rate: una de 2 milioane lei la autentificarea actului, a doua de 1½ milioane lei la 1 Octombrie 1930 și a treia tot de 1½ milioane lei la 1 Februarie 1931.

În executarea acestei transacțiuni, d-na M. B. plătește Băncii de Agricultură și Export 2.000.000 lei.

A doua rată devine exigibilă la 1 Octombrie 1930 și pentru a împiedica pe d-na M. B. să plătească această rată Băncii de Agricultură și Export, ce fusese delegată cu primirea ei, d-l Moni Alcalay face o somațiune d-nei B. prin care îi face cunoscut să nu mai achite această sumă Băncii, căci mandatul pe care i-l dăduse Băncii i l'a retras.

Tot la această dată, 4 August 1930, face o notificare și Băncii de Agricultură și Export, prin care îi arată că-i retrage definitiv și irevocabil mandatul de a încasa acești bani, la care Banca răspunde că nu poate lua act de această notificare de oarece între ea și d-l Alcalay este o convențiune irevocabilă ce urmează a se executa.

D-na M. B. face și ea o comunicare Băncii de notifierea primită dela Moni Alcalay.

Între timp, Banca Chrissoveloni, Banca Generală a Țării Românești și B. Aftalion, anterior datei de 1 Octombrie 1930, când era exigibilă rata d-nei B. către Banca de Agricultură și Export, fac poprire în mâinile d-nei B. pe orice sume de bani ar avea de dat Societății Cinema Odeon, lui Moni Alcalay sau Dr. Gh. și astfel de popriri se fac și în mâinile Băncii de Agricultură și Export.

În urma acestor evenimente, d-na B. nu plătește Băncii de Agricultură rata de 1 Octombrie 1930, fapt ce determină Banca să înceapă executarea actului la care d-na B. răspunde prin contestația de față, pretinzând că întrucât a primit o notificare din partea d-lui Alcalay și procesul verbal de poprire arătate, nu a mai putut să facă plata, neștiind care este actualmente creditorul său.

Având în vedere că acestea sunt faptele, tribunalul urmează a examina dacă d-na M. B. bine s'a oprit de a plăti rata datorită Băncii de Agricultură și Export sau dacă dimpotrivă nu urmă să achite această sumă de 1.500.000 lei.

Având în vedere că din examinarea transacțiunii intervenite între părți, reese că d-na M. B. recunoscându-se debitoare față de soc. Moni Alcalay și M. Ștefănescu, Moni Alcalay personal și Albert Moscuna personal, a primit delegațiune de plata acestei sume de bani, Băncii de Agricultură și Export, care acceptă acest lucru.

Având în vedere că această operațiune juridică întru-nește elementele instituțiunii denumită delegațiune de plată imperfectă, ale cărei consecințe juridice sunt că delegatarul, în speță Banca de Agricultură și Export, din moment ce a acceptat delegația, devine creditorul irevocabil al delegatului, conservându-și însă creanța sa și față de primul său debitor, delegantul, în speță Moni Alcalay, operațiune juridică foarte frecventă și mai avantajoasă decât delegația perfectă, care producând un efect novator, scoate din obligațiune pe delegant, adică pe primul debitor.

Așa fiind, d-na B. fiind astăzi debitoarea Băncii de Agricultură și Export, nu se mai poate opune la plata sumei recunoscute, decât numai pe considerațiuni izvorâte din noua sa situațiune de debitoare a Băncii de Agricultură și Export, iar nu pe considerațiuni străine de acest raport juridic nou, în care a devenit debitoare irevocabilă a Băncii urmăritoare și ca atare atât notificarea făcută de d-l Moni Alcalay și prin care îi interzice să mai achite restul din suma datorată Băncii de Agricultură și Export, este inoperantă ca una ce vine dela o persoană care nu mai are nici un raport juridic cu d-na B. cât și procesele verbale de poprirea sumei în mâinile sale nu poate opri valabil pe d-na M. B. să achite datoria sa către Banca de Agricultură și Export, căci ea fiind astăzi debitoarea acestei Bănci, nu mai datorește nimic lui Moni Alcalay, soc. în nume colectiv M. Alcalay și M. Ștefănescu, sau Dr. Gheorghian, cari sunt debitorii creditorilor popriitori.

Având în vedere susținerea lui Moni Alcalay, care pretinde că operațiunea juridică ce a intervenit cu ocazia transacțiunii nu a fost o delegațiune de plată, ci numai un mandat de încasare pe care avea dreptul să-l revoace ori când, lucru ce a și făcut prin notificarea ce a adresat Băncii de Agricultură și Export.

Având în vedere că mandatul este o convențiune juridică prin care mandatarul acceptă ca în numele mandantului să facă o anumită operațiune, convenție care este revocabilă.

Că în speță, prin îniiși termenii întrebuițiți de parte

de delegațiune de plată, cât și din faptul că la acest act ia parte și Banca de Agricultură și Export care declară că acceptă delegația cât și din întrebuintarea expresiunii de irevocabilă, se vede că părțile s'au referit la instituțiunea juridică a delegațiunii, căci numai aceasta, spre diferență de mandat, este irevocabilă.

Că deci, nefind vorba de un mandat revocabil, notificarea de revocare a lui este inoperantă.

Având în vedere că Moni Alcalay mai pretinde că în raporturile ce a avut cu Banca de Agricultură și Export nu a mai rămas nimic dator acesteia și ca atare delegația de plată, chiar dacă ar fi o delegație, nu mai poate opera.

Având în vedere că Moni Alcalay poate provoca aceste discuțiuni fie pe calea unei acțiuni în lichidare, fie pe cale de excepțiune la o eventuală executare împotriva sa, dar nici de cum la executarea Băncii împotriva d-nei B., căci odată delegația de plată acceptată, este presupus că o lichidare prealabilă a avut loc și ca consecință a intervenit această delegație.

Având în vedere și concluziile creditorilor popritori.

Având în vedere că aceste concluziuni sunt inoperante, ca venind dela persoane cari n'au nici un amestec în această contestație făcută de d-na B. la executarea făcută de Banca de Agricultură și Export, concluziile lor urmând a fi puse cu ocazia validării popririlor înființate.

Că chiar dacă am examina în mod aparent popririle și fără a prejudeca asupra validării acestor popri, constatăm că ele nu se referă la sumele de bani pe cari d-na B. le datorează Băncii de Agricultură și Export, ci altor persoane, or, din momentul transacțiunii încheiate, d-na B. nu mai datorează decât acesteia, atâta vreme cât această transacție nu a fost atacată și dovedită ca frauduloasă.

Că așa fiind, față de cele expuse, rezultă că contestațiunea nu e fondată, d-na B. neavând nici un motiv valabil de opunere la plata convenită creditoarei urmăritoare. Contestațiunea urmează a fi respinsă.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată, Tribunalul fixează suma de lei 2.000.

Pentru aceste motive redactate, de d-l judecător Fl. Foisoreanu, în virtutea legii, Tribunalul respinge ca nefondată contestația, etc.

NOTA. — Sentința Tribunalului Ilfov rezolvă două probleme de drept, cari deși foarte importante, se prezintă rar în jurisprudență.

I. Care este efectul delegațiunii imperfecte de plată asupra raporturilor dintre părți? Cu alte cuvinte, delegatarul devine el singurul creditor al delegatului în urma raporturilor cari au dat naștere delegațiunii, sau delegatul rămâne debitor al delegantului și în consecință, creditorii acestuia din urmă pot ei considera creanța primitivă ca făcând încă parte din patrimoniul delegantului? Rezolvarea acestei chestiuni are în speță o importanță covârșitoare, pentru că de soluțiunea ce i se dă atârnă însăși valoarea practică a operațiunii juridice care e în joc. În practică delegatarul considerându-se unic creditor al delegatului din momentul perfectării delegațiunii, nu poate vedea contestat acest drept al său, fără a se pune în discuție însăși validitatea delegațiunii.

Delegațiunea este operațiunea juridică prin care o persoană, delegatul, se obligă să plătească unei a doua persoană, delegatarul, datoria pe care o are față de o a treia persoană, delegantul. (În practică spre achitarea datoriei pe care acesta din urmă o are față de delegatar).

Delegațiunea se zice perfectă atunci când delegatarul stinge creanța ce o are asupra delegantului și înțelege să păstreze un singur debitor, delegatul.

În majoritatea cazurilor (Colin și Capitant II, III; Planiol II, 554) însă, delegațiunea e imperfectă, pentru că delegatarul nu înțelege să admită o novațiune, ci prin procedeul delegațiunii își păstrează drepturile sale în contra delegantului, ca un fel de garanție a îndatoririi noului debitor.

În speță era vorba de o astfel de delegațiune, căci prin transacția intervenită între D-na B. și M. A. se prevedea că D-na B. delegata, va plăti datoria sa către A., Băncii de Agricultură și Export, căreia, zice actul de transacție „*ii dăm delegație irevocabilă pentru încasarea sumii*“. Banca, parte în această transacție, declară: „*primim delegația de plată ce ni s'a făcut în mod irevocabil prin acest act*“. Din aceste declarațiuni reese în mod evident că era vorba de o delegațiune imperfectă. Era deci imposibil ca din această transacțiune, din modul de a se exprima al părților care arată voința lor de a proceda la o delegațiune, să se deducă că ar fi fost vorba de un alt gen de operațiune juridică.

Vom indica mai jos cum se diferențiază această operațiune de mandat; este suficient a arăta că părțile declarând-o și irevocabilă, operațiunea nu putea fi, în nici un caz, considerată ca un contract de mandat de plată. Astfel fiind, nu rămânea decât să se tragă concluziile logice ale acestei situațiuni juridice.

Tribunalul, cu o claritate și logică remarcabile a arătat că fiind vorba de o delegațiune de plată, delegata a devenit a) „*debitoarea irevocabilă a Băncii*“ și b) a încetat de a avea orice raport juridic cu delegantul.

a) În adevăr, delegatarul înțelege să alăture primului său debitor un al doilea, care în modul acesta va folosi atât fostului său creditor, atunci când va achita datoria sa către delegatar, cât și delegatarului — nou creditor — care prin adăugirea acestui nou debitor își întărește creanța sa. Astfel că delegatarul, în această operațiune, capătă doi debitori în loc de unul, doi debitori ai aceleiași creanțe, aparținând unui *singur debitor*.

b) Dar din aceiași operațiune rezultă o consecință mai importantă și care cuprindea tot miezul litigiului. Devenind debitor irevocabil al delegatarului, în mod automat delegatul încetează de a mai avea raporturi juridice cu delegantul. Se stinge datoria delegatului față de delegant, creanța acestuia iese din patrimoniul său, pentru a deveni ipso facto o creanță a delegatarului față de delegat. În adevăr, dacă este rațional ca delegatarul să aibe doi debitori în loc de unul, — pentru că în fond delegantul garantează datoria delegatului, ar fi nelogic și nejuridic ca delegatul să fie obligat față de doi creditori, mai ales că operațiunea profită altora și nu lui. Cu drept cuvânt deci, tribunalul nu admite ca delegatul să facă vre-o notificare fostului său creditor, din moment ce nu mai au nici un fel de raport juridic. O altă urmare logică e că popririle ce eventual s'ar fi făcut în mâinile delegatului nu au nici o influență asupra creanței delegatarului, atunci când ele s'ar referi la datoriile delegantului.

Raporturile dintre creditorii delegantului și acesta nu pot avea nici o influență asupra creanței delegatarului. În nici un caz delegatul, terț poprit, (pe drept sau nedrept, aceasta nu interesează în cauză) nu poate opune delegatarului poprirea făcută, refuzând achitarea datoriei sale. Rămâne ca în instanța de validare asupra căreia tribunalul nu vrea, și pe drept cuvânt, să prejudece, delegatul să arate că a încetat, din momen-

tu! perfectării delegației, să fie debitorul delegantului.

În sensul hotărârii de mai sus, Curtea de apel din Lyon a decis la 12 Februarie 1890 (D. P. 1891. II. 247): „Efectul delegației consistă în mod necesar în a pune delegatarul în locul delegantului;... din momentul acceptării delegației, creanța delegată și accesoriile ei încetează oarecum de a face parte din gajul comun al creditorilor delegantului pentru a deveni gajul special, dreptul exclusiv al delegatarului dacă ar fi altfel, utilitatea și rațiunea acestei operațiuni nu s'ar mai înțelege; considerând că în adevăr delegațiunea nu a operat novațiune (nu era decât o delegație imperfectă, întocmai ca în speța de mai sus), dar această împrejurare nu poate să micșoreze drepturile delegatarului; ca ar fi contrar rațiunii a-l trata mai defavorabil și a-l lipsi de beneficiul exclusiv al delegației”.

În adevăr, natura delegației nu are nici o înrăurire asupra situației, căci faptul că delegatarul își conservă creanța față de delegant, nu poate și nu trebuie să fie interpretat în defavoarea sa. Stingerea creanței delegantului față de delegat nu poate fi pusă în discuțiune, astfel delegația în loc să întărească situația delegatarului, nu ar putea dispune oricând de creanța sa în detrimentul delegatarului. Mai mult, ar fi o denaturare a caracterului însuși al delegației.

II. O dovadă mai mult că natura delegației este cea arătată mai sus rezultă din însăși irevocabilitatea ei. Asupra acestei chestiuni nici nu ar trebui să existe discuție. Ceiace deosebește delegațiunea de mandat, e tocmai faptul că cea dintâi este irevocabilă. (Pianiol II, 550), pe când mandatul este revocabil prin esența sa. *Momentul* din care delegațiunea nu mai poate fi revocată, e acela în care toate părțile și-au dat consimțământul. (Danos Rep. V. Obligations No. 2474). Pană în acel moment, oricare dintre contractanți poate să se retragă. Prevăzând ipoteza că una din părți nu ar fi prezentă la încheierea operațiunii, Larombiere spune (art. 1275 t. 5, pag. 26): „Mais aussitot que le tiers en l'absence duquel elle avait été stipulée a déclaré l'accepter, elle ne peut être révoquée malgré lui, même du consentement des deux autres”. Cu atât mai puțin ar fi putut-o face delegantul în cazul din speță, cu cât transacția intervenea între părți prevedea că operațiunea este irevocabilă. „i sumra qu'il accepte (delegatarului), spune Pianiol II, no. 560, „selon les règles de la stipulation pour autrui, et cette acceptation servira à la consolider et à rendre irrévocable le bénéfice de la stipulation faite pour lui par un autre”. Ori, din contextul transacțiunii reese în mod clar că delegatarul, participant la act, a acceptat delegațiunea de plată și astfel din acel moment delegațiunea a devenit irevocabilă.

Curtea de Casație franceză a avut să se pronunțe asupra întinderii drepturilor delegatarului și înalta instanță a decis că drepturile acestuia sunt independente de îndeplinirea formalității prescise de art. 1690 francez (1393 c. r. r.). Era vorba de o delegație, prin care delegantul dădea creditorului său un alt debitor, delegatul, care acceptând se obliga față de delegatar în limitele sumelor datorite primului său creditor, (pentru garantarea unei deschideri de credit). Curtea de apel din Paris, la 19 Mai 1923 (Gazette du Palais 1923, II. 189) decisese că aci era vorba „non pas d'une simple domiciliation du paiement, mais bien d'une délégation dans les termes de l'article 1275 du code civil”. În consecință, nu era nevoie de nici o notificare, ca avea prevăzută de art. 1690 francez, din moment ce nu era vorba

de raporturi între două persoane, cedant și cesionar, ci între trei părți, mai ales că delegațiunea în principiu nu produce efect novator. Acceptarea rezultă dintr'un schimb de scrisori. Cu atât mai mult deci în speța supusă Tribunalului Ilfov, consimțământul părților care rezulta din contextul unui singur act, era suficient pentru a transmite creanța în patrimoniul delegatarului. Curtea din Paris decide că „delegatarul poate reclama delegatului executarea angajamentului direct și personal pe care l-a luat față de el, suficient prin el însuși și la realizarea căruia trebuie să fie condamnat”.

Curtea de Casație (Req. 19. 12. 1923 Gaz. du Pal. 24. 1. 397) precizează și aceasta este interesant pentru noi, că chiar dacă un tertiu ar notifica ulterior delegatului că ar fi delegatarul creanței ce o avea delegantul contra delegatului, primul delegatar are un drept de prioritate. Delegatul se opunea, ca și în contestația în discuție, plății către primul delegatar, invocând o notificare ce i-ar fi făcut-o alți creditori ai delegantului, cărora acesta le delegase aceeași creanță. Prima delegațiune, decide Curtea de Casație, fiind singura acceptată de delegat, este singura valabilă, printrucă delegatul s'a obligat direct către delegatar și nu-i poate opune delegațiile ulterioare. Cu atât mai puțin deci ar putea delegatul să opună delegatarului popririle făcute în mâinile sale. Atât în speța rezolvată de Curtea de Casație franceză, cât și în cea supusă Tribunalului Ilfov, creanța se afla în patrimoniul delegatarului în mod irevocabil. În consecință, nici delegatarii ulteriori, nici creditorii delegatului nu mai au vre-un drept asupra acestei creanțe, iar delegatul nu se poate opune plății față de primul delegatar, invocând ca excepție drepturile altor creditori împotriva sa.

ILIE CASSVAN,
Doctor în drept din Paris, Avocat

INFORMAȚIUNE

În Monitorul Oficial Nr. 29 din 5 Februarie citim următoarele:

„D-l Petre Vasilescu, profesor agregat la catedra de procedură civilă dela Facultatea de drept din cernăuți, se ridică, pe ziua de 1 Februarie 1931, la rangul de profesor titular, la aceeași catedră, în conformitate cu dispozițiunile art. 77 din legea învătăământului superior”.

Transmitem amicalui și vechiului nostru colaborator sincerile noastre felicitări, pentru această bine meritată distincțiune.

S'a pus sub presă și va apare în Editura „Curierului Judiciar” la 15 Februarie 1931, LEGEA TIMBRULUI și a impozitului pe acte și fapte juridice din 1 Mai 1927, cu toate modificările la zi. Adnotată cu Deciziile Comisiunii Centrale, Jurisprudentă română și streină, precum și comentarii de doctrină, de A. B. PLOPUL, avocat.

Rugăm pe d-nii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația „Curierul Judiciar”, București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat, partida No...